REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURÍ de ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 49).

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare. Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 269.—Anul LXV. Brașov, Sâmbătă-Duminecă 8 (21) Decemvrie. 1902.

Ce se pregătesce în Balcanĭ?

De cât-va timp starea esterióră politică a început sĕ fie mai îngrijitóre și nu sunt puținĭ ceĭ-ce se tem, că la primăvară póte sĕ isbucnéscă flacăra resboiului în peninsula balcanică.

In Macedonia spiritele sunt fórte turburate, revoluționarii bulgarĭ lucréză pe întrecute spre a submina totul, încât numai o scânteie va fi de lipsă ca țéra tótă sĕ se resvrĕtéscă cu putere ne mai vĕḑută.

Turcia de-oparte nu póte sĕ suprime uneltirile rĕsvrĕtitóre ale propagandeĭ bulgare, de altă parte nu e în stare sĕ facă rĕnduiélă bună, și sĕ introducă acele reforme în administrație, ce le a cerut dela ea tratatul de Berlin și pe carĭ li le cer acum și puterile de atâțĭ anĭ.

Austro-Ungaria și Rusia par'că ar fi în ajun de a lua mĕsurĭ mai energice, pe basa cunoscutei lor învoelĭ dela 1897, pentru a delătura pericolele ce amenință serios pacea în peninsula balcanică.

Se ḑice, că acesta ar fi scopul călĕtoriei la Viena a ministrului de esterne rus Lambsdorff, pe lângă dorința sa de a-se presenta Majestății Sale împĕratului Francisc Iosif. E vorba de-o acțiune energică pentru a pune capĕt propagandei turburătóre din Macedonia.

Tóte aceste se scriu prin foile oficióse. Decă însĕ adevĕrata stare a lucrurilor corĕspunde pe deplin cu aceste planurĭ și declarărĭ este încă o întrebare nedeslegată.

E lucru vechiŭ, că Rusia face în peninsula balcanică o politică oficială și una neoficială, adecă o politică, care nu se dă pe față, este prin urmare ascunsă.

Nu numai odată s'a întêmplat ca prin note oficiale Slavii din Turcia sĕ fie dojeniți, ér pe sub mână încurajațĭ a merge înainte.

Ministru de esterne rusesc, înainte de a merge la Viena, va visita pe regele Alexandru al Serbiei la Belgrad și pe prințul Bulgariei la Sofia. Ce va discuta el și ce va alcătui cu ei, nu se póte sci. Unul din ḑiarele oficiale rusescĭ însĕ își dă silința a esplica visita contelui Lambsdorff la Belgrad și la Sofia, în înțelesul, că scopul ei nu este decât acela al sufocărei depline a agitațiunilor revoluționare periculóse din Macedonia. Sĕ-i credem pe cuvênt?

Adevĕrat, că Rusiei nu-i place nicĭ-decum, că Bulgarii ar vré sĕ mérgă în cestiunea Macedoniei de capul lor și ar vré sĕ grăbéscă resolvarea cu orĭ-ce chip a ei în interesul lor propriu.

De când e lumea celor marĭ nu le-a plăcut a vedé, că cei micĭ vor sĕ se întăréscă, că au gândurĭ de a se libera de sub tutela lor. Guvernul rusesc vrea sĕ protegeze Bulgaria, însĕ numai așa ca acésta sĕ fie tot-déuna gata la poruncile Țarului și sĕ nu facă și intreprindă nimic fără scirea lui. De aceea e de înțeles că vrea sĕ pună capĕt propagandei comitetelor revoluționare bulgare, carĭ merg mai departe decât ar conveni intereselor rusescĭ de predomnire.

Tocmai mergerea contelui Lambsdorff pe la Belgrad și Sofia, arată că de astă-dată călĕtoria sa are o importanță estra-ordinară. Dér și timpul ce și l'a ales pentru visita sa la Viena este bătĕtor la ochĭ și face, dimpreună cu visitele ce vor premerge acesteia, ca călĕtoria sa sĕ apară și mai însemnată.

In genere timpul ce-l străbatem e fórte critic. Inarmările înaintéză cu tóte că pretutindenĭ se plâng ómenii de crisă economică.

Ministrul comun de rĕsboiŭ austro-ungar a trebuit chiar sĕ se retragă, deóre-ce nu i-a succes a face sĕ se priméscă proiectele sale pentru înmulțirea contingentului armatei. Tóte acestea ne dovedesc, că se pregătesc marĭ evenimente.

Decisiunea în causa alegerei de Episcop din Arad. De câteva ḑile foile maghiare din Arad și Budapesta vestesc, fie-care în felul ei, că alegerea de episcop a vicariului de la Oradea-mare, Vasilie Mangra, n'a fost aprobată de Majestatea Sa. Foile oficióse din Budapesta în frunte cu „Magyar Nemzet“, confirmă acéstă scire. Se ḑice că consiliul de ministrii ținut la 6 Noemvrie a. c. a hotărît a nu recomanda Monarchului alegerea de episcop a lui Vasilie Mangra, și că îndată ministru-presidentul a făcut raport Majestății Sale.

Prin decisiunea prea înaltă dela 15 Decemvrie a. c. Maiestatea Sa n'a aflat posibilă întărirea alegerei de Episcop a lui V. Mangra, sĕvĕrșită de sinodul electoral ținut la 12 Iunie a. c., și a împuternicit pe ministrul de culte și instrucțiune publică de a lua mĕsurile trebuincióse pentru ocuparea scaunului episcopesc gr. or. din Arad, conform statutului organic.

Decisiunea prea înaltă, despre care e vorba aicĭ, nu s'a făcut cunoscută încă în mod oficial.

Revista politică.

Pe când în dieta din Peșta s'a pus ca prin surprindere capĕt obstrucțiunei ce o făcură kossuthiștii contra proiectului de indemnisare budgetară, în sferele politice din monarchie a produs mare consternație și desorientare scirea, că adunarea imperială germană a primit proiectul tarifului vamal, prin care se lovesce în mod simțitor agricultura celorlalte state și produsele lor și ale cărui urmărĭ le va simți mai ales monarchia nóstră. Se credea, că în urma acestui eveniment și sub presiunea scirei de la Berlin, guvernele austro-ungare au sĕ se înțelégă cu privire la *pactul vamal*. Ministrul president unguresc Coloman Szell a și alergat imediat la Viena, a conferit cu ministrul president austriac Koerber, a fost primit în audiență la Maj. Sa, a avut conferențe și cu Goluchowski, dér n'a isprăvit nimic. Scirile cele mai nouĕ din Viena confirmă acest nesucces al lui Szell și tóte sunt de acord în a constata, că și de rêndul acesta în afacerea pactului nu s'a făcut nicĭ un pas înainte. Ḑiarul vienes „N. W. Tageblatt“ scrie, că guvernul unguresc ar fi trimis guvernului austriac o notă, care la Viena e considerată ca ultimat. Nota acésta pretinde, ca până la finele anului curent, Austria sĕ ia o decisiune definitivă în afacerea pactului, căcĭ Ungaria nu póte sĕ rĕmână și mai departe în nesiguranța, în care se găsesce adĭ; ea pretinde resolvirea pactului.

Decă scirea acésta s'ar adeveri, atuncĭ cu ocasia proximei întâlnirĭ între Szell și Koerber, orĭ că se va decide definitiv asupra pactului vamal austro-ungar, orĭ, la cas contrar, se va constata imposibilitatea încheierii acestui pact.

*

O scire sensațională din Viena: *ministrul comun de rĕsboiŭ br. Krieghammer și-a dat demisiunea.* Foile din Viena scriu, că Maj. Sa va primi demisiunea ministrului. „Fremdenblatt“, oficiosul ministeriului de esterne încă publică scirea despre demisiunea lui Krieghammer. Se crede, că urmașul lui va fi mareșalul *Pitreich*, locțiitorul șefului de stat maior militar din Viena. Ḑiarele ungurescĭ, nu trebue sĕ spunem, se bucură de demisiunea acésta, fiind-că pretensiunile maghiare în ce privesce armata aveau un potrivnic declarat în br. Krieghammer.

*

Mult sgomot s'a făcut în timpul din urmă în jurul scirei, că *ministrul de esterne al Rusiei*, contele Lambsdorff, va face o *visită la Viena*. Se ḑice, că scopul acestei visite ar fi în primul rênd, ca Lambsdorff sĕ se presenteze monarchului nostru, care nu-l cunósce încă. Scopul adevĕrat al visitei însĕ este cu totul altul. Situația in Peninsula balcanică este érășĭ critică și sunt temerĭ, că în

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Te-ai dus....

Te-am vĕḑut odată copilă strĕină,
Geană de lumină
Zărită 'n nóptea 'ntunecată
De un călĕtor pe drum pierdut
Copilă strĕină...,
Ai licărit... șĭ-ai dispărut!

Nu 'ntrebai anume copilă strĕină
De ce ți-se 'nchină
Sufletu-mĭ... și nicĭ din care lume
Venit'ai... nu m'am întrebat
Copilă strĕină,
Eu am rĕmas... tu ai plecat!...

Inima, nebuna, copilă strĕină
Fuge spre lumină...
Prin nópte ea te cată 'ntr'una
Plângênd se uită 'n jos și 'n sus
Copilă strĕină...
Și nu scie 'ncotro te-ai dus!...

Veturio.

Nópte de iérnă.

(După Lenau.)

I.

De ger sunt amorțite tóte,
Zăpada scârțâe, trosnesce,
Prin barbă-mĭ jócă sloi de ghiéță.
— Tu calcă, calcă voinicesce!

E pace sfântă în câmpie,
Și luna bradḑi bĕtrânĭ lumină,
Moșnegĭ duioșĭ de mórte și ei,
Crengĭ ninse spre pământ înclină.

Pĕtrunde gerule și 'nghiață
In mine inima aprinsă,
Ca și 'n ea sĕ s'așeḑe pacea
De-aicea din câmpia 'ntinsă!

II.

In mieḑ de codru urlă lupul;
Precum un prunc flămând deșteptă
Pe mama, — și el scólă nóptea
Din visul ei, cum sânge-așteptă.

Acuma vênturile aspre
Alérgă, fug în larg ușóre,
Par' c'ar voi se se 'ncăldéscă.
Tu inimă jeluitóre:

Invie-țĭ morții tĕi și cârdul
Durerilor.... și 'n astă nópte
Le lasă 'n voia viforelor
A slugilor lui Méză-nópte!

I. Prișcu.

Povestea despre cioplitorul de pétră japonez.

De Multatuli.

Era odată un om, care scotea petri din stâncă. Munca lui era din cale afară grea și lucra fórte mult, dér plata lui era puțină și nu era mulțumit.

Și suspina mereu de povara grea, ce trebuia sĕ o pórte. Și ḑicea: „Ah, decă așĭ puté fi bogat, sĕ mĕ pot odihni pe un *baleh-baleh**) cu *klambu***) de mĕtasă roșie!“

Și veni un ânger din ceriŭ și ḑise: „Sĕ fie după cum ai ḑis tu“.

Și s'a făcut bogat și se odihnia pe un baleh-baleh cu klambu de mĕtase roșie.

Și regele țĕrif trecu pe acolo avênd călărețĭ înaintea trăsurei sale. Și erau călărețĭ și după trăsură ér d'asupra capului regelui țineau un *paiong****) de aur.

Și când vĕḑu acésta omul, era măhnit, că d'asupra capului sĕu nu ține nimenĭ un paiong de aur.

El suspină și ḑise: „Așĭ dori sĕ fiu rege!“

Și veni un ânger din ceriŭ și ḑise: „Sĕ fie, după cum ai dorit!“

Și s'a făcut rege și înaintea trăsurei lui călăriau mulțĭ călărețĭ și după trăsura lui alțĭ călărețĭ, ér d'asupra capului se ținé un *paiong* de aur.

Și sórele era ferbinte și ardea pământul și se usca tótă iérba.

Și regele se jeluia, că sórele îi arde fața și că are putereasupra lui. Și nu era mulțumit.

*) pat.
**) perdele.
***) umbrelă.

Orient vor isbucni încurênd conflicte sângeróse. Se scie însĕ, că de la 1897 între Rusia şi Austro-Ungaria s'a stabilit o înţelegere privitor la Balcanĭ. In basa acestei înţelegerĭ, cele douĕ marĭ puterĭ îşĭ apĕră în comun interesele lor în Balcanĭ, ţintind mai ales la înlăturarea pericolelor, carĭ amenință pacea în Rĕsăritul Europei. Rusia şi Austro-Ungaria voesc, ca în provinciile turcescĭ sĕ se întroducă reforme potrivite a linişti populaţiunile creştine nemulţumite, de altă parte a face sĕ dispară împrejurările, din care mişcarea revoluţionară macedonénă îşĭ ia nutremênt.

Este de interes sĕ remarcăm, că înainte de a veni la Viena, cancelarul Rusiei se va duce la Belgrad şi Sofia. Visitele acestea dovedesc, că de fapt situaţia în Macedonia e seriósă. Contele Lambsdorff vré sĕ se convingă în persónă la Sofia şi la Belgrad despre caracterul mişcării contra regimului turcesc, ér de altă parte a influinţa prin vaḑa şi importanţa persónei sale asupra cercurilor oficiale din cele douĕ state balcanice în direcţie pacĭnică.

Contele Lambsdorff va sosi in Viena la 26 Decemvrie şi va petrece acolo douĕ ḑile.

*

Conflictul între *Venezuela* de-o parte şi *Anglia şi Germania* de altă parte, e pe cale de a fi aplanat. Numeroşĭ comercianţĭ şi capitalişti venezuelanĭ au predat presidentului Castro o adresă în care protestéză în contra volniciei Germaniei şi Angliei, însĕ îşĭ esprimă părerea, că de óre-ce Venezuela nu mai are flotă (au nimicit'o Englesii şi Germanii), ea n'are sĕ pótă opune nicĭ o resistenţă. Sĕ caute decĭ presidentul mijlócele practice pentru o înţelegere cu numitele puterĭ şi posibilitatea unei intervenţii din partea Americei. După o scire din Caracas, populaţia oraşului pretinde abḑicerea lui Castro, la cas când acesta n'ar sci sĕ câştige pacea pentru republică. In urma acésta Castro a renunţat la planul resistenţei şi a rugat pe ambasadorul Americei sĕ aplaneze el conflictul cu puterile.

Rĕspunsul Senatului român la
Mesagiul Tronului.

Erĭ în ḑiua de Sf. Nicolae la órele 12 din ḑi M. S. Regele Carol a primit la palat în sala tronului, cu ceremonialul obicinuit, delegaţiunea Senatului, care a dat cetire înaintea Maiestăţii Sale următorului rĕspuns la Mesagiul regal:

Sire,

Senatul, anul acesta, este cu deosebire mândru de a-se asocia la simţĕmintele exprimate de ţéra întrégă, cu prilegiul aniversărei rĕsboiului victorios, şi de a presenta Maiestăţei Vóstre omagiile nestrămutatului sĕu devotament. Douĕ-ḑecĭ şi cincĭ de anĭ s'au împlinit de când România, cu armele în mână, şĭ-a cucerit rangul ce i-se cuvine în Orientul Europei. Strălucirea şi pietatea, cu carĭ s'a serbat memoria acelei epoce de bărbăţie, a invederat, odată mai mult, ce adênc e înrădĕcinată în inima Românilor iubirea pentru primul nostru Rege, care a reînviat virtutea străbună.

Am fost fericiţĭ sĕ constatăm adêncile şi recunoscĕtórele amintirĭ, ce a deşteptat în Bulgaria, atât întrevederea M. Vóstre cu Alteţa Sa Regală principele Ferdinand la Rusciuc, cât şi visita făcută de Maiestatea Vóstră pe câmpia Plevnei, unde se odihnesc osemintele eroilor, cărora le datorim independenţa şi regalitatea, şi unde armata română, sub comanda vitézului ei căpitan, s'a acoperit de glorie neperitóre, alăturĭ de armata aliată a puternicei împĕrăţii a Rusiei. Nu ne îndoim, că aceste evenimente vor contribui a menţine, între cele douĕ popóre dunărene, legăturĭ de bună vecinătate.

Senatul primesce asemenea cu o viuă mulţumire asigurarea, că raporturĭ dintre cele mai bune esistă între România şi tóte cele-lalte state. Poporul român a dovedit tot-déuna, că este un element de ordine în concertul popórelor eurepene.

Sire,

Armata, acest puternic scut de apĕrare al naţionalităţii nóstre, va fi pururea obiectul celei mai vii solicitudinĭ din partea Senatului, cu atât mai mult, că instrucţiunea militară ajută la desvoltarea culturei poporului.

Senatul vede cu bucurie o îmbunătăţire simţitóre a situaţiunei financiare, ceea-ce a permis chiar plata cu antipaţiune a împrumutului provisoriu din primăvara trecută.

Avem credinţa, că presentarea unui al treilea budget, alcătuit pe basele celui din 1901, ne asigură o gestiune financiară care se va solda cu escedente, ca şi cele douĕ trecute. Ast-fel ţéra, liberându-se, încetul cu încetul, de gravele preocupărĭ materiale, carĭ absorbeau întregile ei puterĭ de muncă, va avé răgaz sĕ studieze diferitele probleme sociale şi politice, a căror soluţiune este dorită.

Vom studia cu luare aminte modificarea legei comptabilităţei generale a statului, ast-fel ca excedentele budgetare sĕ fie întrebuinţate în mod raţional şi fructuos; organisarea binefăcĕtórelor băncĭ populare, cum şi noua reformă a accíselor comunale, care, suprimând piedecele ce actuala organisaţiune aduce traficului, va înlesni din ce în ce mai mult transacţiunile comerciale şi tot-de odată va spori veniturile comunelor.

Sire,

Senatul, dându-şĭ séma, că nu s'au învins încă tóte greutăţile financiare şi economice, va acorda întregul sĕu concurs patrioticei opere începute cu atât succes de guvernul Maiestăţii Vóstre, şi e fericit că, graţie acestei politicĭ înţelepte, creditul ţĕrei s'a întărit din nou. Vom păşi cu hotărîre la alinarea acelor dintre nevoile scumpei nóstre patrii, carĭ reclamă o mai grabnică îngrijire, şi nu vom cruţa nicĭ un sacrificiu pentru a îndruma activitatea naţiunei către ţelurĭ tot mai înalte.

Sĕ trăiţĭ, Sire!

Sĕ trăiéscă Maiestatea Sa mult iubita nóstră Regină!

Sĕ trăiéscă Alteţele Lor Regale principele şi principesa României!

Trăiéscă Dinastia!

Trăiéscă România!

Monumentul rĕsboiului.

Cetitorii noştri sciu, că în ḑiua de 28 Noemvrie st. v., ḑiua aniversară a luăriĭ Plevnei, Camera română a luat hotărîrea de a se ridica în onórea armatei un monument al rĕsboiului în Bucurescĭ şi a votat 500,000 de Lei pentru acest scop.

Propunerea a făcut'o însuşĭ preşedinţele cameri deputaţilor d. *M. Ferechide*, ţinênd o cuvêntare patriotică, din care estragem următórele:

Oratorul începe prin a declara, că se cade ca representaţiunea naţională cu ocasiunea aniversării victoriei dela Plevna sĕ serbătorescă armata, căreia îi datorim cinstea şi ródele ḑilei de adĭ. Spune, că la 1877 sórtea ţĕriĭ a fost în cestiune, ea nu găsea ajutor nicăirĭ — a trebuit sĕ-şĭ capete singură drepturile ei. Va fi de vecĭ lăudat numele Regelui şi al acelor bărbaţĭ, carĭ împreună cu dênsul, au avut încredere în bărbăţia neamului.... Apoi continuă astfel:

Cum privesc strĕiniĭ faptele armatei nóstre, acésta ne dă mĕsura meritului, ce l'a dovedit pe câmpul de bătae. Acest merit este cu atât mai deosebit, cu cât pe lângă faptele de eroism, carĭ sunt impulsiunea unui moment de entusiasm, armata a dovedit calităţĭ mult mai rarĭ, şi de preţ mult mai mare, acelea ale unei stăruinţĭ, care n'a putut fi înfrântă de nicĭ o greutate, de nicĭ o suferinţă. (Aplause viĭ.)

În şanţurile Plevnei, jumĕtate în apă, sub glónţele şi ghiulelile vrăşmaşului, lunĭ de ḑile, soldatul nostru a rĕmas neclintit, sacrificându-şĭ pentru glorie chiar viéţa lui; jertfa existenţei lui pentru ideea măréţă ce o avea înainte: Gloria şi neatêrnarea patriei lui! (Aplause prelungite.)

D-lor, meritele militare ale armatei au fost apreciate şi judecate cu o competinţă recunoscută de lumea întrégă, prin vocea augustă a Suveranului, cu ocasiunea serbărei iubileului de 25 anĭ a rĕsboiului. (Aplause.)

Nimic nu remâne de ḑis în lauda soldaţilor. Noi însĕ, nu putem uita, bărbaţĭ politicĭ, noi carĭ representăm ţéra, nu putem uita, că jertfei eroilor, din carĭ uniĭ au înălbit cu ósele lor câmpiile Bulgariei şi alţiĭ s'au întors victorioşĭ în ţéră, jertfei acesteia se datoresce situaţiunea de astăḑĭ a ţĕrei, situaţiune chiar invidiată de alţii. (Aplause sgomotése.)

Noi astăḑĭ suntem România, de care ţine tótă lumea socotélă. Inăuntrul hotarelor nóstre, noi şi numai noi suntem stăpânĭ. (Aplause prelungite şi îndelung repetate.)

Mai recent: când tendinţe inimice nouă au ocolit lumea, silindu-se sĕ asmuţă spiritele în contra nóstră, căutând sĕ aţîţe şi iniţiativa peste Oceane, au isbutit sĕ producă o demonstraţie sgomotósă, póte, dér absolut deşartă. (Aplause prelungite şi îndelung repetate.)

D-lor, nu pot uita, şi mĕ cuprinde o vie emoţiune, aducêndu-mĭ aminte lucrul acesta, cum dela locul ce-'l ocup acum, Rosetti a primit pe Suveran, pe căpitanul glorios şi victorios dela Plevna, care de pe câmpul de rĕsboiu a venit acolo (arătând sus) la tribună, ca sĕ se afle faţă în faţă cu representaţiunea naţională. Nu putem uita fioriĭ, carĭ agitau atuncĭ inimile nóstre ale tuturor — noi, carĭ am trăit acele ceasurĭ neuitate, când armata se lupta în ploi, în ger şi zăpadă, în lipsă de hrană; când inima naţiunei întregĭ urma pe bĕtrânul Brătianu, care într'o căruţă cu un cal se ducea peste câmpiĭ, din brigadă în brigadă, sĕ vadă décă lipsesce ceva armatei; când el se întorcea sĕ céră nouĕ sacrificii, şi ţéra întrégă, laolaltă adunată, dedea tot ce trebuia! Astfel s'a produs acest miracol, ca armata nóstră tînĕră, necunoscĕnd rĕsboiul, nepregătită de mai înainte cu cele necesare, s'a arătat în luptă ca o armată înbĕtrînită şi cu îndestularea tuturor trebuinţelor; la acest miracol sunt asociate sacrificiile şi devotamentul naţiunei întregĭ. (Aplause prelungite şi îndelung repetate.)

D-lor, am venit sĕ vorbesc dela locul acesta, pe care l'a ocupat Rosetti la întórcerea Regelui din rĕsboiu, ca sĕ cer dela representaţiunea naţională ca, printr'un act, sĕ dovedéscă recunoscinţa ţĕrei pentru armată. Dintre virtuţile pe care le-a dovedit armata în luptele din şanţurile Plevnei, cea mai preţiósă, ḑicem, a fost stăruinţa într'un scop înalt.

D-v. sciţĭ sĕ apreciaţĭ aceste virtuţĭ, d-v. carĭ pe un alt tărîm aţĭ dat deja dovadă, că numai cu stăruinţă se pot ajunge scopurĭ marĭ şi utile ţĕrei.

D-v., urmând pe d. Sturdza, şeful nostru, pe calea ce ne-a arătat, aţĭ făcut ce trebuia pentru a se restabili finanţele şi creditul ţĕrei, aceste douĕ base ale existenţei statelor moderne. (Aplause.)

Deja resultatul muncei d-vóstră se vede: budgetul 1901—1902 a dat un excedent constatat.

Cred, d-lor, că este bine, ca din excedentul acesta, o sumă sĕ fie afectată pentru a se ridica un monument în amintirea rĕsboiului Independenţei şi în onórea Armatei. (Aplause prelungite).

Este un bine ca faptul acesta sĕ fie sĕvîrşit de d-v., în onórea acelora, carĭ pe câmpul de bătae au dobândit independenţa ţĕrei şi au adus în ţéră tunul din care s'a făurit coróna de oţel (aplause);

El suspina şi ḑicea: „Aşĭ dorì sĕ fiu sóre!“

Şi veni un ânger din ceriu şi ḑise: „Sĕ fie ţie, după cum ai dorit“.

Şi s'a făcut sóre. Şi îşĭ trimetea raḑele în sus şi 'n jos, la stânga şi la drépta şi pe tot locul.

Şi ardea, usca érba de pe pămênt şi ardea faţa principilor.

Şi un nor se puse între el şi între pămênt şi raḑele sórelui nu puteau străbate prin nor.

Şi se mânià foc, că puterea lui întêmpină împotrivire şi se tânguia, că norul e mai puternic decât el şi nu era mulţumit.

Voia sĕ fie nor.

Şi veni un ânger din ceriu şi ḑise „Fie după dorinţa ta!“

Şi se făcù nor şi se puse între sóre şi pămênt şi opria raḑele, şi érba rĕmânea verde.

Şi norul ploua pe pămênt şi umfla rîurile şi valurile mânau turmele şi pustiia câmpurile. Dér a căḑut şi pe o stâncă, care nu se lăsa biruită şi norul se vĕrsa în torente, dér stânca nu se lăsa biruită.

Şi se mânià foc, fiind-că i-se împotrivea stânca. Şi nu era mulţumit. Şi striga: Stânca are putere mai mare, decât mine. Vréu sĕ fiu stâncă!

Şi veni un înger din ceriu, care ḑise: „Fie după dorinţa ta.“

Şi se făcù stâncă şi nu se mişca, când ardea sórele şi nu se mişca nicĭ când ploua.

Dér étă că venì un om cu târnacopul si cu ciocanul şi dalta, care tăia pietri din stâncă.

Şi stânca ḑicea: „Ce e asta, că omul are putere asupra mea şi taie pietri din sînul meu!“ Şi nu era mulţumit. Şi strigà: „Sunt mai slab, decât omul, vréu sĕ fiu om!“

Şi veni îngerul din ceriu şi îi ḑise: „Fie după dorinţa ta!“

Şi se făcù cioplitor de piatră şi muncia în sudorile feţei sale pentru simbrie puţină şi era mulţumit.

O....

Colinde.

Ḑiorile.

Ḑiorĭ, ḑiorĭ,
Dragĭ surorĭ!
Nu grăbiţĭ cu revărsat,
Că cocoşii n'au cântat,
De trei orĭ
Pănă 'n ḑiorĭ.
Peste-aceştĭ doi codri verḑĭ,
Pare sóre rĕsărit.
Da nu-i sóre rĕsărit,
Că-s trei sfinţĭ
Impodobiţĭ
Căutau pe Dumneḑeu,
Că de mult perdutul'au.
Din postul sân-petrului
Pănă 'ntr'a crăciunului
Tot cotară
Şi aflară
În iesle de bârnĕştele,
Unde Domnul sĕ năştele
Din grădele
Florĭ creştele,
Din pociumpĭ, flăcâi ardele.
Vine-un *Ḑor* nebotezat
Cu pĕr roş neretezat
Nu se póte-apropiară
De mirosul florilor
De para flăcâilor
Vine-un *Ḑ'r* bun botezat
Cu pĕr galbin retezat
Bine s'o apropiat
De mirosul florilor
De para flăcâilor.

*

Domnului Domnio.*)

Tot omul sĕ fie bun
C'asta-i sara de Crăciun,
De când Domnul s'o născut
Şi pămêntul l'o făcut.
Şi ceriul l'o ridicat
Tot înalt şi ér înalt
Pe trei stêlpuţĭ de argint
Tot frumos l'o 'mpodobit.
Tot cu stele
Mĕrunţele.
Mai în sus pe la brâcuele

*) După fie-care rênd sĕ cântă Domnului Domnio.

de d-v., carĭ pe un alt tărîm, ațĭ adus țĕrei un serviciu tot atât de prețios, findcă fără o deosebită grijă pentru a aședa finanțele țĕrei în mod solid, ar deveni inutile jertfele armatei, căcĭ statul nu ar puté sĕ esiste. (Aplause.)

Este bine, că tot d-vóstră. carĭ pe tărîmul acesta, al apĕrărei creditului public, ațĭ asigurat situațiunea statului, tot d-vóstră sĕ aduceți acest omagiu armatei, care a dobândit independența țĕrei. (Aplause prelungite.)

Monumentul ce se va ridica, va aduce aminte tuturora eroismul armatei pe câmpiile Bulgariei, eroismul și gloria strălucită a Ilustrului ei Șef! (Aplause prelungite.)

Monumentul acesta va spune generațiunilor viitóre în ce mod se câștigă și se asigură independența țĕrei. (Aplause prelungite.)

El va fi un îndemn și esemplu pentru generațiunea viitóre, ca sĕ aibă săpat adênc în inimă, că fie-care este dator sĕ dea tot și chiar jertfa vieței lui pentru apĕrarea patriei. (Aplause prelungite.)

Am format, d-lor deputațĭ, propunerea mea în formă de proect de lege; nu am cerut se subscrie dinainte acest proect de lege nicĭ unul dintre d-vóstră, dér pentru ca sĕ fie valabilă propunerea mea, trebue sĕ fie subscrisă de 7 deputațĭ....

Vocĭ. Subscriem toțĭ! toțĭ!

Proiect de lege.

Se va ridica în Capitală un monument în amintirea resboiului Independenței, și în onórea armatei.

Din escedentul constatat al eserciţiului 1901—1902, o sumă de Lei 500.000 este afectată la acéstă lucrare.

M. Ferechide.

D-lor, în fața unanimitățeĭ manifestată de Cameră și în urma aprobărei urgenței, care a fost cerută, eu așĭ crede, că este bine, pentru a se face economie de timp, ca sĕ se declare Camera constituită în secțiunĭ unite, fără sĕ fie nevoe a se deșerta tribunele, și luându-se propunerea în considerație, décă se încuviințéză de d-vóstră, președinții diferitelor secțiunĭ sĕ fie delegețĭ, delegații sĕ se întrunéscă și raportul sĕ pótă sĕ fie depus chiar în ședința de astădĭ și luat tot astădĭ în discuțiune. (Aplause prelungite.)

Cuvêntarea d-lui Ferechide, acoperită de cele mai viĭ și unanime aplause, a produs o adêncă impresiune. Toțĭ d-niĭ deputațĭ se asociază cu entusiasm la propunerea d-lui Ferechide și Camera votéză unanim proiectul de lege propus de președintele ei.

Recensĕmêntul din 1900.

VI.

11) Comitatul Solnoc-Dobâca.

Deșiŭ. Hotar 7324 j. c. Locuitorĭ: 9888, dintre carĭ r. cat. 1909, gr. cat. 2229, gr. or. 399, aug. 109, ref. 3368, unit. 34, isr. 1840. După limbă: Maghiarĭ 6983, Nemțĭ 536, Slovacĭ 4, Rutenĭ 2, Croațĭ 1, *Românĭ 3323.*

Gherla. Hotar 1687 j. cat. Locuitorĭ: 6363, dintre carĭ r. cat. 1292, gr. cat. 3264, gr. or. 139, aug. 50, ref. 1179. unit 23, isr. 416. După limbă: Maghiarĭ 4190, Nemțĭ 87, Slovacĭ 4, Rutenĭ 30, Sêrbĭ 2, *Românĭ 1861.* (!)

Lăpușul românesc. Hotar 36.564 j. c. (In acest teritoriu se cuprinde și hotarul comunelor Strîmbul, Băiuț și Poiana Botizei). Locuitorĭ 2796, din carĭ rom. cat. 222, gr. cat. 2507, gr. or. 4, ref. 14, unit 1, israel. 48. După limbă: Maghiarĭ 249, Nemțĭ 43, Rutean 1, *Românĭ 2502.* Acésta este singura comună în comitatul Solnoc-Dobâca, care are populație românéscă de peste 2000 suflete.

Comit. Solnoc-Dobâca are teritoriu de 827.338 j. c., cu o populație de 237.134 din carĭ: rom. cat. 9.164, gr. cat. 147.322, gr. or. 36.247. aug. 2.067, ref. 30.353, unit. 154, israel. 11.791. După limbă: Maghiarĭ 47.212, Nemțĭ 7.252, Slovacĭ 390, Rutenĭ 123, Croațĭ 212, Sêrbĭ 4, Românĭ 180.309. După teoria lui Czirbusz, Românĭ *183.442*= 77.40%.

12) Comitatul Têrnavei marĭ.

Mediaș. Hotar 7771 j. c. Locuitorĭ 7954, dintre carĭ r. cat. 1017, gr. cat. 1458 gr. or. 1093, aug. 3402, ref. 578, unit. 49, isr. 356, După limbă: Maghiarĭ 1524, Nemțĭ 3833, Slovacĭ 23, Sêrbĭ 3, *Românĭ 2309.*

Sighișóra. Hotar 15.900 j. c. Locuitorĭ 10.868, dintre carĭ r. cat. 1279, gr. cat. 73, gr. or. 3067, aug. 5126, ref. 848, unit. 295, isr. 179. După limbă: Maghiarĭ 2267, Nemțĭ 5462, Slovacĭ 9, Croațĭ 4, Sêrbĭ 1, *Românĭ 2800.*

Comitatul Têrnavei-marĭ are teritoriu de 579.875 j. c. cu o populație de 145.138 dintre carĭ r. cat. 5105, gr. cat. 16259, gr. or. 50.350, aug. 61.777, ref. 7651, unit. 2889 isr. 1092. Dupa limbă: Maghiarĭ 17.139, Nemți 61.769, Slovacĭ 76, Rutenĭ 7, Croațĭ 177, Sêrbĭ 10. Românĭ 61.779. După teoria lui Czirbusz *Românĭ 66592*=45.88%.

13) Comitatul Têrnavei-micĭ.

Ibașfaleu. Hotar 2970 j. c. Locuitorĭ: 3903, dintre carĭ r cat. 1013. gr. cat. 1146, gr. or. 303. aug. 409, ref. 835, unit. 81, isr. 116. După limbă: Maghiarĭ 2463, Nemțĭ 330, Slovacĭ 10, *Români 765* (!)

Diciosânmărtin. Hotar 3549 j. c. Locuitorĭ: 3360, dintre carĭ r. cat. 477, gr. cat. 929, gr. or. 44, aug. 69, ref. 979, unit. 661, isr. 211. După limbă: Maghiarĭ 2520, Nemțĭ 83, Slovacĭ 4, Sêrbĭ 1, *Românĭ 730.*

Comitatul Têrnavei micĭ are teritoriu de 267.297 j. c. cu o populație de 109 197 dintre carĭ r. cat. 5690 gr. cat. 39.047, gr. or. 18925, aug. 19.089 ev. ref. 19.936, unitarĭ 4874. jidovĭ 1621. După limbă: Maghiarĭ 32 491, Nemțĭ 19.292, Slovacĭ 16, Rutenĭ 1, Croațĭ 13, Sêrbĭ 4, Românĭ 55.276. După teoria lui Czirbusz, *Românĭ 57.966* =53.08%.

14) Comitatul Treiscaunelor.

Chezdi-Vásárhely. Hotar 1.128 j. c. Locuitorĭ 5.638, din carĭ r. cat. 2.734, gr. cat. 46. gr. or. 63, aug. 10, ref. 2.655, unit. 43, isr. 87. După limbă: Maghiarĭ 5.559, Nemțĭ 22, Slovacĭ 2, *Românĭ 37.*

Sepsisângeorgiu. Hotar 9.391 j. c. Locuitorĭ 7.131, din carĭ r. cat. 1.512, gr. cat. 69, gr. or. 464, aug. 104, ref. 4.426, unit. 264, isr. 291. După limbă: Maghiarĭ 6.994, Nemțĭ 73, Slovacĭ 7, Rutean 1, Croat 1, Sêrb 1, *Românĭ 50.*

Brețcu. Hotar 23.466 j. c. Locuitorĭ 2.917, din carĭ r. cat. 1.750, gr. cat. 22, gr. or. 1.078, aug. 5, ref. 59, unit. 3. După limbă: Maghiarĭ 1.795. Nemțĭ 8, Slovacĭ 2, Croațĭ 2, *Românĭ 1.093.*

Poiana-Sărată. Hotar 9.493 j. c. Locuitorĭ 1.579, din carĭ r. cat. 299, gr. cat. 7, gr. or. 1.247, aug. 5, ref. 16, unit. 4. După limbă: Maghiarĭ 333, Nemțĭ 10, Croat 1, *Românĭ 1.232.*

Highig. Hotar 11.245 j. c. Locuitorĭ 2331, din carĭ r. cat. 92, gr. cat. 2, gr. or. 1112, aug. 10, ref. 1062, unit. 41, jidovĭ 2. După limbă: Maghiarĭ 1253, Nemțĭ 7, *Românĭ 1.066.*

Intorsura-Buzĕului. Hotar 246 j. c. Locuitorĭ 2.368, din carĭ r. cat. 19. gr. or. 2.228, aug. 5, ref. 41, jidovĭ 17. După limbă: Maghiarĭ 81, *Românĭ 2.287.*

Comune cu populație românéscă de peste o miie suflete sunt: *Sita-Buzĕului, Zagon, Vama Buzĕului, Dobîrlău. Teliu.* Sunt însĕ numĕróse comune, unde populația e gr.-orientală, necunoscênd însĕ limba română, este trecută la rubrica Maghiarilor, cum e d. e. *Mikoujfalu* unde sunt 851 gr.-orientalĭ, din carĭ *nicĭ unul* nu e trecut la Românĭ. In Doboli inf. din 926 gr. or. numai 480 sunt trecuțĭ la Românĭ, în Lisnău din 264 gr. cat. și 220 gr. or (la olaltă 484) nu sunt trecuțĭ, decât 31 la Românĭ, în Szentivánlaborfalva din 153 gr. or. numai unul și așa mai departe.

Comitatul Treiscaunelor are teritoriu de 676.532 j c. cu 137.261 locuitorĭ, din carĭ r. cat. 45 681, gr. cat. 2465, gr. or. 24.761 aug. 456, ref. 57.861, unit. 5.102, isr. 901. După limbă: Maghiarĭ 116.755, Nemțĭ 363, Slovacĭ 210, Rutenĭ 98, Croațĭ 12, Sêrb 1, Românĭ 19.439. După teoria lui Czirbusz ar fi *Românĭ*: *27.127*=19.76%.

15) Comitatul Turda-Arieș.

Turda Hotar 20.555 j. c. Locuitorĭ 12.117, din carĭ r. cat. 1.835, gr. cat. 2.255, gr. or. 785, aug. 166, ref. 5.311, unit. 1.439, isr. 326. După limbă: Maghiarĭ 8.849, Nemțĭ 91, Slovacĭ 26, Croat 1, Sêrb 1, *Românĭ 2.768.*

Cicudul-de-Câmpie. Hotar 5.278 j. c. Locuitorĭ 2.067, din carĭ gr. cat. 1.861, gr. or. 225, ref. 11, jidovĭ 15. După limbă: Maghiarĭ 27, *Românĭ 2.023.*

Albac. Hotar 18.896. Locuitorĭ 5.805, din carĭ r. cat. 3, gr. cat. 4, gr. or. 5.790, aug. 1, ref. 6. unit 1. După limbă: Maghiarĭ 9, Nemțĭ 1, *Românĭ 5 795.*

Vidra-de-jos. Hotar 6.808 j. c. Locuitorĭ 2.655, din carĭ r. cat. 3, gr. cat. 2, gr. or. 2 649, ref. 1. După limbă: Maghiarĭ 4, *Românĭ 2.644.*

Bistra. Hotar 21.569 j. c. Locuitorĭ 3.755, din carĭ r. cat. 3, gr. cat. 3.734, gr. or. 11, ref. 1, unit. 6. După limbă: Maghiarĭ 8, Nemțĭ 2, *Românĭ 3.688.*

Vidra-de-sus. Hotar 17.157. j. c. Locuitorĭ 3.112, din carĭ r. cat. 1, gr. cat. 12, gr. or. 3.097, ref. 2. După limbă: Maghiarĭ 3, *Românĭ 3.089.*

Neagra. Hotar 15.128 j. c. Locuitorĭ 2.798, din carĭ r. cat. 7, gr. cat. 2, gr. or. 2.789 După limbă: Maghiarĭ 7, *Românĭ 2 787.*

Scărișóra. Hotar 31.847 j. c. Locuitorĭ 5.632, din carĭ r. cat. 10, gr. cat. 2, gr. or. 5,614, aug. 3, ref. 3. După limbă: Maghiarĭ 16, Nemțĭ 2, *Românĭ 5.609.*

Câmpenĭ. Hotar 5.621 j. c. Locuitorĭ 2.562, din carĭ r. cat. 88, gr. cat. 631, gr. or. 1.755. aug. 9, ev. ref. 58. unit. 7, isr. 14. După limbă: Maghiarĭ 170, Nemțĭ 18, *Românĭ 2 361.*

Cianu-Mare. Hotar 13.262 j. c. Locuitorĭ 2.649, din carĭ rom. cat. 24, gr. cat. 2.252, gr. or. 11. ref. 304, unit. 11, isr. 47. După limbă: Maghiarĭ 380, Nemțĭ, 9 *Românĭ 2.260.*

Lupșa. Hotar 11.433 j. c. Locuitorĭ 2.836, din carĭ r. cat. 6, gr. cat. 463 gr. or. 2.363, unit. 1, isr. 3. După limbă: Maghiarĭ 10, *Românĭ 2.821.*

Comitatul Turda-Arieș are teritoriu de 607.686 j. c. cu o populație de 160.579 suflete, dintre carĭ r. cat. 5490. gr. cat. 66.293, gr. or. 52.457, aug. 246, ref. 23.607, unit. 10.005, isr. 2465. După limbă: Maghiarĭ 40 806, Nemțĭ 654, Slovacĭ 88. Rutenĭ 53, Croațĭ 2, Sêrbĭ 2, Românĭ 116 833. După teoria lui Czirbusz *Românĭ 118.859* = 74.02%.

Resumând datele de până acuma, dobêndim următorul tablou despre numĕrul *Românilor* din cele 15 comitate din Ardeal:

Alba inf..	167.374 = 78.82%
Bistr.-Năs.	82.256 = 69.11%
Brașov	34.940 = 36.56%
Ciuc	21.230 = 16.53%
Coșocna	149.685 = 59.01%
Făgăraș	84.062 = 90.58%
Hunedóra	258.713 = 85.15%
Mureș-Turda . . .	73.483 = 37.19%
Odorheiu	5.482 = 4.63%
Sibiiu	109.344 = 65.79%
Solnoc-Dobâca . .	183.442 = 77.40%
Têrnava-mare . .	66.592 = 45.88%
Têrnava-mică . .	57.967 = 53.08%
Treiscaune . . .	27.226 = 19.76%
Turda Arieș. . . .	118.859 = 74.02%
Total	1,440.491 Românĭ.

Populația totală a celor 15 comitate ardelene este de 2.476.998 din care scădându-se suma de mai sus a Românilor rĕmân 1.036.507 suflete, între carĭ sunt 229.889 Nemțĭ, 2209 Slovacĭ, 1265 Rutenĭ, 789 Croațĭ, 183 Sêrbĭ, 26.794 Țiganĭ și 52.585 Jidovĭ.

Adăogând numĕrul Românilor din cele 13 comitate ungurene către numĕrul celor din Ardeal și aplicând se înțelege teoria lui Czirbusz, dobêndim următórele cifre:

In Ardeal	1,440.491.
In părțile ungurene	1,477.453.
Reslețĭ prin cel. com.	13.425.
La olaltă	2.931.369 Rom.

Teritoriul Transilvaniei esprimat în chilometri pătrațĭ, este de 57.244 chm. □, teritoriul celor 13 comitate ungurene este de 79.012 chm. □. La olaltă un teritoriu de 136.857 chm. □, cu o populație totală de 6.867.814, din care afară de Românĭ pe carĭ i-am arătat mai sus, dintre naționalitățĭ sunt representate în numĕr mai însemnat:

Nemții	cu	755.437	suflete.
Sêrbii	„	274.713	„
Rutenii	„	179 120	„
Slovacii	„	123.975	„
Croațĭ	„	6.703	„
Diferite (Țig.)		78.039	„

Jidovii sunt pe acest teritoriu representațĭ cu un numĕr destul de considerabil. In frunte stă Maramureșul cu 55.957 suflete, apoi vine Bihorul, Sabolciul, Sătmariul. In Ardeal mai mulțĭ sunt în Solnoc-Dobâca, apoi în Bistriță-Năsĕud șĭ Coșocna, cei mai puținĭ în comitatul Făgărașului (855), Treiscaune (889), Sibiiu (1029), Têrnava-mare (1084), Brașov (1250). Prin aceste locurĭ ți-se înveselesce inima vĕdênd că sunt numeróse comune înfloritóre, unde nu este picior de Evreu și în comitatele de mai sus nu sunt nicĭ pe jumĕtate atâția câțĭ sunt câte într'un sat din Maramureș. Numĕrul total al jidovilor este

In Ardeal	52.585.
In părțile ungurene	207.781.
	260.366.

In ce privesce hotarul, cel mai mare teritoriu îl găsim la comuna *Borșa* din Maramureș cu 82.582 jughĕre catastrale, după care urméză comuna Cugir din Hunedóra cu 81.765 jug. catastrale.

Astfel am resumat datele, ce le-am credut mai importante din recensĕmêntul de la 1900.

Delaletca.

SCIRILE DILEI.

— 7 (20) Decemvrie

† Mihail Andreica. Lunĭ séra, în 15 Decemvrie a repausat în Câmpenĭ eroicul tribun de la 1849 Mihail *Andreica*, unul din cei mai inimoșĭ soțĭ de luptă ai lui *Iancu* și *Axentie.* Andreica era de 75 anĭ. In luptele de la 1849 s'a distins prin curagiul lui și după ce *Buteanu* a fost spânzurat, el a fost ales prefect în locul lui Buteanu. Pe cât de viteaz era Andreica în luptă, pe atât de milos și îndurător era față cu cei învinșĭ. Acéstă blândeță a manifestat'o mai ales după lupta sângerósă, ce a avut'o cu Hatvani, pe care îl înfrânse total. — Repausatul trăia în timpul din urmă ca proprietar în Câmpenĭ, unde urmăria cu viu interes tóte mișcările naționale.

— Tot în sĕptĕmâna acésta a repausat în vêrsta de 77 anĭ un alt bărbat, care a fost căpitan în batalionul format după 11 Martie 1849 de către *Axentie Severu.* Acesta a fost Teodor *Iulian*, preot gr. cat. în M. Frata.

Fie-le țĕrîna ușóră!

Redactorul diarului nostru, d-nul Traian H. *Pop* a fost înaintat la timpul sĕu recurs în afacerea urmăririi articolelor publicate în nr. 192 și 193 ai „Gaz. Trans.“ din an. c., pentru carĭ ni-s'a făcut și perchisiție domiciliară. Camera de acusare de la tribunalul din Têrgu-Mureșului respingênd recursul, redactorului nostru i-s'a făcut cunoscut, că judele de instrucție a încheiat cercetarea și că actele le-a transpus procuraturei.

Scrisă-i luna
Cu lumina
Sórele
Cu radele.
Asta-i rază, unde rază?
— Rază 'n munțĭ
Cu bradĭ rătundĭ.
Asta-i rază, unde rază?
— Rază 'n șes
Cu holde verdĭ
Asta-i rază, unde rază?
— Rază 'n cruce de feréstră
Bucurie 'n astă casă
Asta-i rază, unde rază?
— Rază 'n casă
Peste masă
Sĕ fi gazdă sănĕtósă.

*

Steua lui Ristos.

Steaua lui Ristos
Rĕsări frumos
Steaua strălucesce
Maghilor vorbesce:
O prea 'nțelept craiŭ
Primesce acest graiŭ
Că io sunt cea prorocită
De Varlaam învestită
După min' urmațĭ
Impĕrațĭ aflațĭ
Graiŭ filosofesce.
O stea prea luminată
Mult eștĭ minunată;
Noi vĕdêndu-te pe tine
Fórte ne pare bine
Că noi mult am așteptat
Pe noul împĕrat,
Ca sĕ ne închinăm
Și darurĭ sĕ-i dăm
Aur, smirnă și tămâe
Lumii mare bucurie.
Cocóne împĕrate.
Și prea nevinovate
Că 'n ce chip ai vrut
Din maică te-ai născut
Din maică curată
Și prea nevinovată.

Publicate de: **Isidor Dopp.**

Alegere de protopop gr. or. al tractului Brașov. Scim că după retragerea venerabilului protopop Ioan Petric din causa bětrânețelor înaintate, urma ca acesta șě fie înlocuit. Actul alegerei unui nou protopop al tractului Brașov se va sěvêrși poimâne. Cu conducerea alegerei a fost însărcinat din partea consistoriului archidiecesan d-l prot. *I. Papiu* din Sibiiu Printr'o circulară adresată membrilor clericalĭ și mirenĭ ai sinodului protopopesc gr. or. din protopopiatul Brașovului, comisarul consistorial a convocat comitetul protopresbiteral la o întrunire pe ḑiua de mâne Duminecă la 3 óre p. m. Ér *sinodul protopopesc electoral* l'a convocat — pe basa prescrierilor statutului organic, pe ḑiua de *Luni* 9/22 Decemvrie a. c. la Brașov la 11 óre a. m. după celebrarea serviciului divin în biserica sfântului Nicolae din Scheiŭ.

Seria repetițiilor de „Romană" s'a început Joia trecută în sala albastră de la Redută. Se scie anume, că tinerimea română din Brașov proiectéză a da o petrecere în carnevalul viitor, la care petrecere se va da importanța cuvenită dansurilor naționale. Intre acestea, ca dans de salon primul loc îl ocupă „Romana", care atât prin figurile ei, cât și prin musica sugestivă se póte compara cu tot dreptul cu „cadrilul" séu „lancier"-ul. In timpul din urmă însě jucându-se mai rar. unii au început sě-o uite, ér din generația tineră mulțĭ nu o sciu. De aceea a fost o ideie fórte bună din partea tinerimei, că a decis a aranja câteva repetiții, la carĭ sub conducerea abilă și binevoitóre a unor domnĭ din vechea generație, sě învețe frumósa „Romană". Repetiția de Joi séra a întrunit multe drăgălașe dómne și domnișóre din societatea românéscă brașovénă, ér tinerii șĭ-au dat tótă silința și au reușit pe deplin a procura damelor cea mai plăcută distracție. O atmosferă familiară domnea în sală și se vedea, că o asemenea întrunire era încorporarea unei vechĭ dorințe a societății nóstre din Brașov. Prima repetiție, care s'a terminat pe la órele 12, a reușit pe deplin și o putem considera ca bun augur pentru o schimbare în bine a relațiilor nóstre sociale.

Afacerĭ de imunitate. Comisiunea de imunitate a dietei unguresci a suspendat dreptul de imunitate al deputaților Liubomir *Pavlovicĭ* (sêrb) și Francisc *Veszelovsky* (slovac). Pavlovicĭ e acusat de „agitație contra naționalității maghiare", ér Veszelovszky e învinuit, că a agitat pe Slovacĭ contra Maghiarilor (!)

Ernă grea. Am avut ḑilele acestea un ger, cum nu s'a mai pomenit de vr'o trei-ḑecĭ de anĭ. In Brașov s'a coborît termometrul la 22 grade Celsius, ér în comuna Bod din țéra Bârsei chiar la 28 grade. Tot așa se aude și din alte ținuturĭ ale țĕrii. In unele părțĭ au înghețat rîurile aprópe până în fund și morile ne mai putênd umbla, ómenii n'aveau bucate măcinate. In numĕrul de tóte ḑilele am adus mai de multe-orĭ scirĭ despre ómenĭ înghețațĭ. In comitatul Hunedórei au înghețat în cortul lor vr'o 10 țiganĭ. O familie de sĕcui compusă din șése persóne venia cu căruța din România. Fiind însĕ zăpada mare, au greșit drumul și i-au găsit a doua ḑi morțĭ. Asemenea casurĭ s'au întêmplat cu sutele. Se mai raportéză din multe părțĭ, că lupii goniți de fóme se cobóră din munțĭ și cu o îndrăznélă ne mai pomenită vin până în préjma satelor ba întra chiar și prin sate și sfâșie vitele și atacă ómenii. — Când scriem eceste rêndurĭ, frigul s'a mai muiat puțin și a început érășĭ sĕ ningă. Așa se vede, că érna nu glumesce. E greu pentru bieții ómenĭ, carĭ n'au haine călduróse, n'au hrană, n'au lemne și e mult încă până se va desprimăvăra. Dér Românul tóte le-ar suferi, numai de ar sci, că după érna acésta strașnică, ar urma un an mănos cu recoltă tot așa de strașnică.

Inaugurarea unui monument. Anul trecut s'au împlinit 200 de anĭ de când s'a înființat regimentul de infanterie nr. 41 din Cernăuțĭ, cu care ocasiune s'a hotărît a se ridica un monument. Acest monument, care constă dintr'un obelisc înalt în vêrful căruia se află un vultur, care ține un steag în ghiarele sale, s'a inaugurat în ḑiua de 2 Decemvrie, când s'au împlinit 54 de anĭ de la suirea pe tron a Maiestății Sale. Erau de față tóte autoritățile bisericescĭ, civile și militare. Sfințirea monumentului a sĕvêrșit'o I. P. S. Sa metropolitul Bucovinei și Dalmației Dr. Vladimir de *Repta*. Au rostit discursurĭ colonelul *Dvorzak*, baronul *Bourguignon* consilierul *Onciul* de la tribunalul țĕrii și primarul *Kochanovski*.

Regele Alexandru la mormêntul lui Milan. Regele Serbiei se va duce la sfêrșitul lui Ianuarie, anul următor, la mănăstirea Cruședol, Croația, pentru a se ruga și închina la mormêntul tatălui sĕu Milan. Regina îl va însoți. Banul Croației se pregătesce sĕ-i facă o pregătire frumósă. Diarele din Pesta dic, că la mormêntul lui Milan, regele Alexandru are sĕ învețe multe lucrurĭ.

Reuniunea economică din Orăștie. Secretarul Reuniunei d-l I. Moța dimpreună cu d-l C. Baicu, membru în comitet, au visitat Dumineca trecută, 14 Dec. n. a. c., comuna Turdaș al cărei hotar s'a comasat, și au ținut prelegerĭ locuitorilor de acolo. D-l I. Moța a esplicat pe scurt conținutul opului „După comasare" de Is. Blaga, îndemnând sătenii a studia cu deamĕnuntul și a urma sfaturile ce cuprinde, avênd a trage marĭ folóse din ele. A împărțit cu acéstă ocasiune între sătenĭ 30 ex. din acéstă scriere. D-l C. Baicu apoi ținù asistenților o conferență asupra importanței culturii pomilor roditorĭ și arată înlesnirea ce ofere Reuniunea pentru procurarea altoilor. Acéstă consfătuire a fost fórte bine cercetată, și remarcăm cu plăcere — ḑice „B. E." — presența preoților și învĕțătorilor, carĭ premerg cu bun esemplu poporului nostru. Pentru Dumineca viitóre este plănuită visitarea comunei Binținți.

Post de sub-notar. Din *Corbu* (Gyó Holló) ni-se scrie: In comuna nóstră se află 1100 suflete Românĭ, și alte naționalitățĭ 275 suflete, Maghiarĭ și jidanĭ. Am dori, ca sĕ avem un sub-notar de Român în comună, stabil, în locul celui care l'am avut și-l avem de vr'o 23 anĭ. Comuna nóstră se ține de notariul cercual din Borszék. In anul viitor 1903 de la 5—15 Ianuarie se vor face alegerile amploiaților comunalĭ, când se va alege și sub-notarul, care va avé ca emolumente: 400 cor. salar fix, 200 cor. ca tutore comunal, 50 cor. pentru purtarea cărților fonduare și bilete de vite, 60 cor. ca matriculant, și alte venite asigurate de lege carĭ se urcă aproximativ la suma de 800 cor. Și douĕ odăi elegante de locuit în edificiul caselor comunale séu banĭ de cuartir 100 cor. plus contracte, recursurĭ etc. Doritorii de a ocupa acest post sĕ-șĭ înainteze concursul până în 2 Ianuarie la oficiul protopretorial din Gyó Tölgyes și de altă parte sĕ-șĭ ia informațiunĭ de la d-l Ioan Dobreanu, paroch gr. cat. in Corbu.

Membrele comitetului Reuniunii femeilor române *pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace române din Brașov și Săcele*, dómnele Otilia *Bidu*, vice-președintă și Virginia *Vlaicu*, cassieră, și-au luat asupră-șĭ sarcina a se presenta în Săcele spre a înscrie membre la Reuniune.

Constatăm, că cu ocasiunea acésta s'au înscris:

I. *Satulung* 1. Membră fondatóre *Maria Victor Popea* cu *50* coróne; 2. Membre ordinare: Maria R. Aldea, cu 10 cor. Paraschiva St. Gologan, I. V. Roșculeț, Vas. Fărcaș, învĕțător, Maria Moroian, Anica Mandaiŭ, Elena Verzea, Octavia Verzea, R. Verzea, Alex. Stanciulescu, Valentina Chiorniță, Maria Dorca, Sofia Bodeanu și Reveica C. Stoica, cu câte 2 cor.

II *Turcheș*. Nic. Jugănar, cu 20 cor Radu M. Odor cu 8 cor. Eufrosina Vidriginescu cu 4 cor., Eufrosina Moțoiu, Paraschiva Oncioiu și Domnica Pascu, cu câte 2 cor.

III *Cernat*. Efrosina Urdea cu 10 cor. Stanca Albuleț cu 5 cor. G. I. Radu, Reveica N. Giuglea, Ana Nast. Mocan, Maria I. Stoian, Maria S. Patea și Ana Jalea cu câte 2 cor.

IV. *Dêrste*. T. Bârseanu și Maria Broșu cu câte 2 cor.

V. *Bacĭfalĕu*. T. Frateș cu 2 cor.

Peste tot s'a încasat 147 cor.

Esprimăm și pe acéstă cale căldurósă mulțămită pentru interesul, cu care s'a îmbrățișat de astă dată causa Reuniunii de P. T. sus amintite dame și domnĭ.

Brașov, 5/18 Dec. 1902. *Balașa Blebea*, președintă, *Dr. I. Blaga*, secretar.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au întrat de la d-l advocat *Nicolae Garoiu 20 cor.* din prilegiul ḑilei sale onomastice, ér de la dómna vĕd. *I. Paraschiv* născută Eugenia Mihalyi din Sas-Sebeș *10 cor.* întru pomenirea iubiților ei rĕposațĭ: *Ioan* (soț), *Grigore* și *Anna* (copii)- Priméscă marinimoșii donatorĭ cele mai căldurόse mulțămite. *Direcț. școl. medii gr. or. rom.*

Pentru masa studenților din Blașiŭ au binevoit a contribui următorii domnĭ: Nicolae Grozea 3 cor., Nicolae V. Pop 3 cor., Beni Clococean 3 cor., d-na Rafira Oprea 2 cor., Nicolau Vodă 2 cor., Dum. Pop 1 cor., Aristotel Mucea 1 cor., Niculae Muscan 50 fil, Nic. Botezan 40 fil., Iosif Aft. Popa 40 fil., la ușa bisericei colectațĭ 68 fil. Moise Brumboiu 5 cor., total 21 cor., 98 fil. Marinimoșilor contribuențĭ li-se aduce căldurósă mulțămită. *Tohanul-vechiŭ*, 15 Decemvrie 1902. *Moise Brumboiŭ*, adm. paroch gr. cat..

Atentatul unui cocoș. Ignatie Pleot e funcționar la căpitănia districtuala în Suceava (Bucovina). Ignatie Pleot e însurat și nevasta lui ca bună gospodină ține o mulțime de găinĭ în curte. Mai dêunădĭ a prins o găină, sĕ o ducă în casă, pe semne voia sĕ o taie sĕ facă o supă bună bărbatului. Dér ce sĕ vedĭ? Cocoșul, vĕdênd, că femeia prinde găina, sare drept în capul ei și începe sĕ o ciocnéscă cu ciocul. Și tîlharul de cocoș îșĭ îndrepta atacurile drept la ochĭ, așa că cel stâng i-s'a și scurs pe loc. Incă e bine, că a sărit la timp o servitóre în ajutorul stăpânei, gonindu-l cu o mătură, căcĭ biata femeie putea sĕ rĕmână órbă de amêndoi ochii.

Minunile dresurĭ. Pe la menagerii și comedii sĕ vĕd fel de fel de animale domestice și sĕlbatice, pe carĭ omul cu multă răbdare le-a dresat și se dau cu ele representațiunĭ spre delectarea publicului. Caii, urșii, maimuțele, leii, elefanții cânii și altele erau până acuma la ordinea ḑilei. In Viena s'au dat mai deunădĭ nisce representații cu nisce papagalĭ, carĭ mergeau cu bicicleta. Acum tot din Viena se scrie, că în orfeul lui Danzer se dau representații cu doi taurĭ. Publicul se îngrozesce când vede întrând pe arenă pe cei doi taurĭ, cu córnele lor marĭ, în vîrful cărora se află nisce globurĭ de plumb. Gróza însĕ dispare numai decât, când vede eșind pe dresonul cu biciul în mână și douĕ domnișóre îmbrăcate în tricou, ca la comedie, carĭ se avîntă în spatele taurilor și se plimbă cu ei jur împrejur călărĭ, sărind peste mai multe piedecĭ, cum nu s'a mai vĕḑut sărind până acuma numai caii. Unul din cei doi taurĭ, se sui pe douĕ putine puse peste olaltă, apoi se ridică în douĕ picióre și cu piciórele dinainte deschide un coș, care e aședat sus, în cât abia îl póte ajunge, ér signorina Otera (căcĭ așa o chiamă pe curagiósa domnișóră) tot călare pe taur. Al doilea se pune în genunchĭ și umblă și fuge așa împrejur cu signorina Palermo, adică cu cealaltă domnișóră în spate.

Vulpe prinsă de cătră o femeie cu mâna. In Meinntschlag (Boemia), locuitorii observară de mai multă vreme, că o vulpe face des visite prin cotețele lor de pasĕri. In ḑilele trecute, des de diminéță femeia lui Guschelbauer aude larmă mare între gâscele ei din coteț. Ea întinde mâna prin întunerec și dă de un animal îmblănit, care o mușcă la mână și genunche. Femeia însĕ nu-i dă drumul și o prinde țĕpăn de după céfă strigând după ajutor și tîrînd'o în curte. Aci sosi degrabă bărbatul ei, care ucise vulpea cu un ciomag. In tot casul este o raritate, ca o femeie slabă de constituție sĕ prindă prin întunerec și fără nicĭ un ajutor o vulpe.

Concert. Duminecă, în 21 Decemvrie musica comunală va da un concert în hotel „Europa" sub conducerea d-lui capelmaistru Max *Krause* cu următorul program: 1) Little Tich, marș de Ganne. 2) Uvertură „Der Don Juan vom Lande" de Ferron. 3) Romanță de violoncello de Braun (de Ulrich). 4) Nordische Phantasie de Horch (Krofta). 5) Serenadă de Svendsen (maestru de concerte Dietzmann) 6) Pikante Blätter, potpourĭ de Komzak. 7) Regina dimineței, vals de Ivanovicĭ. 8) Magyaràbránd de Borsay. 9) Ständchen de Meyer Helmund. 10) Prinz und Maurer, marș de Oelschlagel. Inceputul la 8 óre. Intrarea 60 banĭ.

De la învĕțătorii din districtul Almașului.

Stimată Redacțiune!

In Coriolan istoria ne înfățișéză pe un erou al cărui patriotism și alte virtuțĭ în carĭ șĭ-a sciut până la un timp óre-care reflecta iubirea de neam, nu numai ne storc admirațiunea, ci ne servesc și de îndemn spre a ne însufleți și noi cu asemenea devotament întru păzirea și apĕrarea marilor nóstre interese bisericescĭ și ale scump neamului nostru. Dér îndată ce am ajuns la acea pagină a biografiei sale, unde ni-se presentă întors cu arma rĕsbunătóre contra patriei sale, contra eternei Rome — sufletele ni-se sgudue și se umplu de scârbă, și ca sĕ ne liniștim viforul iscat în suflete, ne-am sili iute sĕ trecem și sĕ uităm acésta mare aberație a sa, dér în scena acésta înfricoșată ne opresce și o mângăere dulce. Acest erou pornit spre rĕsbunare cumplită, întêmpină în cale un zid de apĕrare mai puternic ca cel chinez — îi stă înainte o matrónă venerabilă, mama sa, în al căreia sîn, ca și într'un vulcan puternic clocotesce numai iubirea țĕrei sale scumpe și care scie sĕ-șĭ îmblândéscă fiul și sĕ-i sufoce dorul de rĕsbunare cu materna-i rugăminte.

Până mai erĭ alaltăerĭ ca învĕțătorĭ românĭ și noi credeam, că în Sĕlagiu avem nu numai colegĭ conscienți oșĭ în chemarea nóstră mărétă, dér și ambițioșĭ că stau în serviciul înaintărei în cultură și a luminărei unui popor, care sĕ mândresce cu consciința aceea a sa, că e dintre fiiĭ acelei „Regine" alese, care „ca o stea divină" a lucit „în timpii secularĭ". Nu trebue sĕ se mire decĭ nimenĭ, că și noi ca unii, carĭ funcționăm la școlele din protopopiatul gr. cat. al Almașului — în mare

parte condus și din parochii de pe teritoriul Sĕlagiului — mult ne mândream a ne sci fiiĭ Sĕlagiului.

Adĭ când ne-am întrunit în adunarea ordinară de tómnă, ca membrii ai Reuniunei filiale a învĕțătorilor gr. cat. din districtul Almașului, în parochia Ciumena, chiar pe teritorul Sĕlagiului, am luat însĕ scire, dintr'un manifest apărut în fóia „Szilágy", că dintre colegii noștri Sĕlăgenĭ, cu carĭ mai înainte într'o reuniune muncind — n'am uitat cu câtă dragoste alerga și veneratul cler Sĕlăgean spre înălțarea nimbului acelei reuniunĭ învĕțătoresci — douĕ-decĭ și unu de învĕțătorĭ*) — pentr'un coleg al lor, care ca și un alter Zah fost între noi, cum deja de mult circula faima, nevrênd sĕ scie că „inter arma silent musae", numai cu provocarea de certe se distinge, — acei 21 dicem, cu uitare de sine s'au pus pe un teren nefiresc, ilegal și incompatibil cu rolul lor de învĕțătorĭ confesionalĭ românescĭ, și șĭ-au permis spre vecinica lor ocară și rușine, a enunța nu numai alăturarea lor la campania ce cu atâta odiu stărue la împedecarea culturei nóstre românescĭ, ci și a declara de cătușĭ legătura cu clerul nostru, fără a căruia scut, jertfe și devotament, precum în trecut așa nicĭ adĭ n'am avé nicĭ zama și pânea seminarială pentru studențĭ și preparandĭ, nicĭ pâne românéscă, pe lângă tóte legile din 1893, și nicĭ călăuzĭ sincerĭ și binevoitorĭ.

Rugăm respectuos onorata Redacțiune, a ne permite sĕ dăm espresiune în colónele valorosului diar ce'l redige, părerei și sentimentelor nóstre. Condamnăm *in corpore* atitudinea neromânéscă a celor 21 de învĕțătorĭ și tot odată ne esprimăm disprețul față de ea și adâncile nóstre regrete, că și ceilalțĭ învĕțătorĭ Sĕlăgenĭ — deși trebuia sĕ scie că „*qui tacet consentire videtur*", — și deși Ven. cler și distinsa inteligență sĕlăgeană și băncile „Silvania" și „Sĕlăgeana" mult jertfesc, ba ca nicăirĭ aiurea, pentru a i ajutora și a se privi de cei mai favorițĭ fii a sorții bune — totuși, necum sĕ se fi gândit la rolul ce înăltă pe mama lui Coriolan și sĕ nisuéscă a desarma și ei pe colegii lor rebelĭ, dér până adĭ încă nicĭ la atâta nu s'au sciut înălța, ca în public desaprobându-le purtarea, sĕ câștige opiniunei publice românescĭ scandalisate și onórei adânc vătĕmate a clerului satisfacția meritată.

Asigurăm opiniunea publică românéscă, că décă Iscarioteanul n'a putut pe ceilalțĭ apostolĭ sĕ-ĭ facă a păși în vêndetóre, nicĭ a împedeca lățirea creștinismului întemeiat de D. n. Is. Chr., nicĭ pentru 21 învĕțătorĭ rĕtăcițĭ nu se vor sdrobi școlele românescĭ, pe lângă tot faimosul lor apĕrător și o fițuică cum e „Szilágy", și nicĭ de profeția decedatului protopop Bocșa nu avem a ne teme, că se va împlini, căcĭ proverb avem: „Apa trece, petrile rĕmân"

La care rĕmânem cu deosebit respect noi mai jos subscrișii

Dat în *Sângeorgi l de-Meseșiu*, la 10 Decemvrie 1902.

Gregoriu *Dobocanu* m. p., Teodor *Vlaicu* m. p., Nicolau *Macsim* m. p., Ioan *Pantea* m. p., Alesandru *Bejan* m. p., Valeriu *Tufescu* m. p., Emiliu *Timbuș* m. p., Elie *Banŭ* m. p., Alesandru *Olariu* m. p.

*) A se vedé „Gaz. Trans." nr. 236 (Numĕr de Duminecă 43) din a. c.

Din cercul Branului.

— Dec. 1902.

Onorată Redacțiune! De multe-orĭ putem audi, că „tóte-s până la o vreme". Așa și este. Decĭ și așteptările îndelungate ar trebui sĕ aibă când-va un sfêrșit, și lĭ-ar puté sosi vremea aceea și mai curênd, dacă cum reclamă și interesul public.

De mult am așteptat, ca cine-va sĕ aducă cestiunea despre care vĕ scriu, în publicitate, avênd firma speranță că în acest mod va avé ceva resultat.

Sala de așteptare pentru cl. III de la gara Tohanul-vechiu — décă o putem numi sală de așteptare — are în lungime 3 m. 22$^1/_2$ cm. și în lățime 2 m. 80 cm. De sală de așteptare pentru cl. II nu se pomenesce Sĕ scie însĕ, că la gara aceea circulă publicul din tóte comunele brănene, apoi din comunele Tohanul vechiu și nou, și Poiana mĕrului decĭ în total din 13 comune cu o poporațiune de mii de suflete.

Circulația cresce în continuu. Vinerea și în alte dile de têrg apoi putem vedé mare aglomerație de public la gara numită, așteptând trenul — afară în liber. Apoi ningă, fie ploi marĭ, vênturĭ recĭ, furtunĭ, ger cât de mare a publicului, e constrinsă a aștepta afară trenul, căcĭ în sala descrisă nicĭ cum nu póte încăpea.

Vara, haida de, mai merge, omul mai bucuros stă în aer liber și aștéptă trenul. Iérna însĕ, pe un ger, cum e chiar acum, sĕ aștepțĭ trenul afară diminéța înainte de 6 óre, e ceva îngrozitor. Fórte ușor se póte omul bolnăvi. In Vinerea trecută, în 12 Dec. a. c. diminéța erau la gara aceea vre-o 50—60 de ómenĭ, de multe-orĭ însĕ sunt la 80—90, mai ales în préjma sĕrbătorilor. In timp de iérnă și pe viscole, unde se aștepte ei până sosesce trenul? E ceva imposibil ca în odaia aceea mică sĕ încapă cu toții.

Dintre țĕranii noștri, carĭ n'au ceas în casă, mulțĭ plécă pe jos la gară „de la o vreme", și ca nu cumva sĕ rĕmână, alérgă din puterĭ, și când a ajuns la gară e plin de sudorĭ și obosit. Acum ar urma sĕ intre într'o sală căldurósă, décă vrea sĕ scape de o aprindere de plămânĭ séu altă bólă, — acolo însĕ nu are unde, pentru-că cu 15—20 de ómenĭ, odăița e îndesuită.

Apoi așa cred, că în 13 comune sunt destui inteligențĭ, carĭ călĕtoresc și pe cl. a II-a, aceștia însĕ, unde sĕ aștepte? Pentru-că, precum am amintit mai sus, pentru cl. II. sală de așteptare nu esistă!

Rĕșnovul e o singură comună, și totuși are gară corĕspundĕtóre, asemenea și la Cristian este gară destul de bună. Decĭ cum sĕ înțelegem disproporția acésta mare. După cum se afirmă, s'ar fi făcut o representație la locurile competente în privința acésta, până acum însĕ, resultat nu am vĕdut. Dorința, ba putem dice pretensiunea justă a publicului este decĭ ca la gara desamintită sĕ se lărgéscă sala de așteptare pentru cl. a III și sĕ se mai edifice o odaie potrivită pentru cl. II., ca astfel publicul sĕ fie mulțumit pentru paralele sale și sĕ-ĭ fie crutată sĕnĕtatea sĕ pótă presta tot ce sĕ cere.

De 10 anĭ va fi vremea, ca și cei competențĭ sĕ se convingă, ca gara din Tohanul-vechiu nu corespunde absolut de loc cerințelor de adĭ.

Ghiță Tĕrnoveanu.

Venezuela și Venezuelanii.

Republica Venezuela dă acum de lucru tuturor diarelor. Evenimentele ce se desfășóră actualmente acolo, sunt de o deosebită importanță internațională. Credem, dér că va fi interesant pentru cetitorii a da după „Patr.", de a avea câte-va noțiunĭ precise asupra acestei republice sud-americane:

Venezuela însemnéză pe limba spaniolă „Mica Veneție", nume dat de Ojedo, tovarășul lui Amerigo Vespucelo, care a descoperit'o cel dintâiŭ și care vĕduse acolo câte-va colibe de Indienĭ, clădite pe nisce stêlpĭ pe țĕrmul mării.

Suprafața Venezuelei e de vre-o 154 milióne de hectare. Clima ei e fórte schimbăciósă: caldă, temperată, extrem de caldă și în sfêrșit o a patra tot temperată. Cel mai mare frig e de 24 grade sub zero, cum am avut noi dilele trecute.

Din munții Cordilierĭ. se scobóră o pantă ușóră, care se întinde în depărtare, numită Zlanos, câmpii unde-șĭ găsesc asilul jaguarii, boii, caii și catârii sĕlbaticĭ.

De cele mai multe-orĭ câmpiile acestea sunt însĕ inundate, formând o adevĕrată mare. Atuncĭ locuitorii ei sunt: crocodilii, carĭ sunt estrem de periculoșĭ, și șerpii de apă, fórte veninoșĭ, ai căror dințĭ rup chiar ferul.

Inundațiunea provine din causa revĕrsărei numĕróselor rîurĭ ce strĕbat aceste câmpii. Cursul cel mai puternic e Orenocul care e lung de 2000 kilometri. Pe fie-care secundă el cară 14.000 metri cubĭ de apă.

Populațiunea Venezuelei nu e déså, decât împrejurul a câtor-va orașe ca Valence, Caracas și Merida.

Toțĭ Venezuelanii la un loc sunt vre-o 2 milióne și jumĕtate, din carĭ numai vre-o 600.000 albĭ.

Limba lor e cea spaniolă, adusă de conquistadorĭ, apoi de tranficanții catalanĭ, andaluzĭ, etc.

Religiunea e cea catolică, afară, bine înțeles, de triburile de indienĭ ce mai esistă încă.

Imigrarea în Venezuela e fórte slabă, cifra imigranților nu trece peste 3000 pe an.

Intensitatea considerabilă a climei calde, funestă europenilor, face ca acéstă țéră sĕ nu fie căutată de emigranții europenĭ

Cei mai numeroșĭ colonĭ sunt Germanii, apoi Francesii și Italienii.

Singurii emigranțĭ bunĭ de muncă sunt Islenos, locuitorii din insulele Canare, în numĕr de 30—40 mii, și carĭ cultivă solul venezuelan.

Veneznela se compune din 8 state și 8 teritorii, cu un district federal, împrejurul orașului Caracas.

Acest oraș, asupra căruia sunt îndreptate adĭ tóte privirile, a fost întemeiat în 1567. Se află la 800 metri altitudine și are o climă escelentă, temperată în tot anul. Maximul căldurei e de 26 și maximul frigului 12.

Caracas a fost în secolele trecute distrus de cutremur de pămênt. Cu acésta ocasie periră 50.000 de ómenĭ.

Actualmente Caracas are 70.000 locuitorĭ.

La 25 kilometri depărtare, un drum splendid te duce la Guayra, un port fórte rĕu situat.

Acest port a fost însĕ martorul a marĭ evenimente.

Convocărĭ.

Adunarea cercuală a despărțĕmêntului Aiud, aparținĕtor reuniunei învĕț. gr. cat. din archidiecesa de Alba-Iulia și Făgăraș, prin acésta se convócă în comuna Beldiu pentru a 3-a di de Crăciun — 9 Ian. n. 1903 — diminéța la 9 óre.

La finea ședinței va fi masă comună, doritorii de a participa sunt rugațĭ a-se anunța d-lui Iosif Rațiu învĕț. în Beldiu p. n. Tĕvis până în 5 Ian. n. 1903. — Tacâmul 80 cr.

Teiușiŭ, în 17 Decemvrie n. 1902.

Cornel Crișanu.

*

Societatea cantorilor românĭ gr. or. „*Psaltul*" își va ține a II-a adunare generală *Duminecă* în 15 Decemvrie st. v. (28 Dec. st. n.) a. c. la órele 2 p. m. în localul școlei române ort. de fetițe din Gróver.

Ordinea dilei: 1) Deschiderea adunărei prin presidiu. 2) Constatarea membrilor presențĭ. 3) Raport despre activitatea comitetului de la adunarea generală din anul trecut 1901 și până la acéstă adunare generală. 4) Alegerea comisiunilor pentru censurarea raportelor. 5) Alegerea noului comitet. 6) Eventuale propunerĭ.

Brașov, în 7 Decemvrie 1902 v.

Z. Butnaru, președinte. *I. Suciu*, secretar.

Mulțămită publică.

Rebrișóra, 12 Decemvrie 1902.

Din incidentul ruinărei turnului nou edificatei bisericĭ în Rebrișóra, s'au primit la casa bisericei următórele ajutóre:

Ilustritatea Sa Episcopul rom.-cat. al Ardealului, în trecerea către Radna, 60 cor. Banca „Bistrițiana" 30 cor., comuna polit. Mocod 20 cor., Runc 20 cor., Mititei 10 cor., Rodna-vechiă 50 cor., Banca magy., din Năsĕud 50 cor., și sĭ nt notațĭ dér încă neprimițĭ de la com. polit. Telciu 8) cor.

Turnul s'a reedificat. Biserica este sub acoperiș, dér în critica posiție actuală, creată acestei bisericĭ atât prin ruinarea turnului, cât mai ales în urma recólteĭ de tot slabe în ținutul nostru, astfel de ajutóre sunt bine venite, pentru continuarea lucrărilor. In numele poporațiunei aducem maĭ ruinimoșilor donatorĭ fierbintea mulțămită și recunoscință. — Dumitru *Acul*, curator-prim, Anton *Precup*, preot.

*

Subscrișii ne ținem de plăcută datorință a ne esprima sincera nóstră mulțumită onoratei direcțiunĭ a băncei de asigurare: „Transilvania" din Sibiiu, pentru acordarea sumei de 30 coróne ca ajutor pentru reuniunea pompierilor din Tohanul-vechiu.

Comanda: George *Oprea* comandant supr., A. *Mucea* sub. com.

ULTIME SCIRI.

Viena, 20 Decemvrie. „Fremdenblatt" anunță, că în cercurile bine informate de aicĭ se asigură, că Maj. Sa a numit pe feldmareșal-locotenentul *Pittreich* ministru de rĕsboiŭ în locul lui Krieghammer.

Budapesta, 20 Decemvrie. Dieta a ținut adĭ ultima ședință înainte de sĕrbătorile Crăciunului gregorian. — Ministrul-president *Szell* plécă adĭ la Viena. — In ședința de erĭ, 19 Dec., a dietei, ministrul president Szell a declarat la desbaterea asupra reformei parlamentare, că „*țéra acésta* din punct de vedere de naționalitate, *nu e cu totul unitară*. Asta nu se póte nega, nicĭ discuta"...

Constantinopol, 20 Dec. Pórta otomană a trimis marilor puterĭ o notă, în care respinge rĕspunderea pentru evenimentele din Macedonia, fiind-că agitațiunile provin din Bulgaria.

ECONOMIA.

Ramurile laterale ale economiei.

Precum rîurile, numai atuncĭ pot deveni marĭ și puternice, décă se varsă în ele cât mai multe păraué, văi și rîulețe, întocmai așa se întêmplă și cu economiile, că numai atuncĭ pot deveni marĭ și avute, décă se cultivă în acelea cât mai multe din ramurile laterale ale economiei.

Décă însĕ ne uităm astădĭ la cele mai multe economii, cultivate de economiĭ noștri, apoi nicĭ decum nu le putem asemĕna cu rîurile cele marĭ, ci mai mult cu nisce părăuțe, din carĭ îndată séca apa, cu deosebire pe timpul căldurilor și al secetelor marĭ.

Ca sĕ nu mergem prea departe, ne vom opri de astă dată numai la cele douĕ ramurĭ principale ale economiei, și anume la economia vitelor și a câmpului. Cei mai mulțĭ din economii noștri cresc mai numai câte un soiu, cel mult câte douĕ soiurĭ de vite. Tot cam așa fac și cu privire la cultura bucatelor: semĕnă mai numai grâu și cucuruz.

Urmarea acestei economii unilaterale este aceea, că asemenea economĭ mai nicĭ-odată nu pot ajunge la o economie mai mare de vite séu la un prisos mai mare de bucate, pentru-că produsul vitelor se vinde mai cu sémă în stare crudă, cum se mai dice: vițelul de sub vacă, ér bucatele îndată, după-ce s'au adus de pe câmp, când adecă nu au vr'un preț de Dómne ajută. Nu tot astfel s'ar întêmpla acésta, când atât în economia vitelor, cât și în aceea a câmpului s'ar cresce mai multe soiurĭ de vite și s'ar cultiva mai multe specii de bucate.

Și în privința acésta conlocuitorii noștri Sașĭ ne pot servi de esemplu, de-óre-ce ei țin și cresc în economia lor de vite aprópe din fiecare soiu de vite mai multe séu mai puține, după cum adecă e și starea lor materială: boi, vacĭ, bivolițe, cai, oi, porcĭ ș. a., ér produsul acestora nu-l vênd tot-déuna în stare crudă, ci mai cu sémă atuncĭ când a ajuns prețul cuvenit.

Tot aşa fac şi în ce privesce economia câmpului. Ei nu se restring numai la cultura grâului şi a cucuruzului, ci pe lângă acestea două bucate de mare preţ, ei mai cultivă cantităţĭ marĭ de ovĕs, care nu recere atâta lucru ca cucuruzul şi are mai acelaşĭ preţ, ca acesta, apoi orz de bere, orz de rênd, mălaiu mĕrunt, trifoiu, luţernă, măzăriche ş. a. Dela plantele acestea din urmă de nutreţ, ei s'au învĕţat a scóte cu ajutorul unor anumite maşinĭ sêmênţa de lipsă, nu numai pentru economia lor proprie, ci chiar şi de vêndare, pe care apoi o vênd altor economĭ şi astfel şi din aceea fac parale destul de frumóse.

Prin cultivarea trifoiului, luţernei, măzărichei şi a celorlalte plante de nutreţ, Saşiĭ au ajuns sĕ-'şi îmbunătăţéscă încât-va chiar şi soiul vitelor lor, de óre-ce astădĭ este pe deplin constatat, că vitele ţinute şi nutrite cu astfel de nutreţurĭ, cresc mai curênd, se fac mai marĭ şi mai cu preţ la vêndare.

Dér nu numai în ceea ce se ţine de economia vitelor şi a câmpului, Saşii pórtă o economie cât se póte de înţeléptă, pe cele mai multe locurĭ, ci şi în ceea-ce se ţine de celelalte ramurĭ laterale ale economiei. Intre acestea ramurĭ laterale vom aminti de astă-dată: pomăritul, legumăritul şi florăritul.

Cine a avut ocasiune de a visita cât de puţin satele săsescĭ séu oraşele, în carĭ ei îşĭ desfac produsele lor economice, s'a putut convinge ce póte face un econom séu económă harnică, căci mai nu este ḑi de têrg, în care ei sĕ nu mérgă cu căruţele încărcate la oraşe, dér nu tot cu bucate, ci mai cu sémă cu póme, legume séu florĭ, séu cu sĕmênţele acestora, pe carĭ vênḑêndu-le de multe-orĭ fac tot atâtea, décă nu cumva încă şi mai multe parale, ca pe câte un car de bucate.

Când am adus înainte esemplul acesta, nu am avut nicĭ-decum intenţiunea, ca sĕ detrag din meritul şi hărnicia economilor noştri, de prin comunele mai fruntaşe şi de prin apropierea oraşelor, carĭ încă cultivă ramurile acelea economice pe o scară tot aşa de întinsă ca şi Saşii, din care causă aceştia se şi tem în comunele mestecate de concurenţa Românilor, ci am voit numai sĕ arăt acelei mulţimĭ de economĭ, care stă încă în nepăsare, ce póte face lumina şi sciinţa, de care Saşiĭ din vechime au avut mai multă parte ca ai noştri.

Când şi economii noştri vor fi înzestraţĭ pretutindenea cu armele luminei şi ale sciinţei, sigur că nu-'şĭ vor mai vinde tot-déuna viţĕlul de sub vacă, mielul de sub óie, purcelul de sub scrófă, ci îi vor lăsa ca sĕ créscă marĭ, ca astfel sĕ le créscă şi preţul.

Când economii noştri vor sci purta o economie mai înţeléptă, sigur că nu vor mai cultiva în câmpurile lor numai grâu şi cucuruz, ci vor mai cultiva şi alte plante de nutreţ, séu chiar şi alte plante economice, carĭ sunt mai de preţ la vênḑare.

Când economii noştri vor sci preţui tóte ramurile laterale ale economiei, sigur că nu-şĭ vor mai lăsa grădinile lor pline de scăeţĭ séu alte buruenĭ, ci vor cultiva în ele tot-felul de pomĭ roditorĭ; sigur că nicĭ económele nóstre nu-şĭ vor mai da óuĕle, slănina séu paralele lor pe legumile, fiorile séu sĕminţele acestora — altora, ci le vor cultiva ele înşi-le în grădinile lor.

Unde mai rĕmâne apoi pentru unii din economii noştri industria domestică, precum împletitul cu nuele, paie, papură, pregătirea unorĭ unelte mai simple de lemn, în carĭ încă s'ar puté deprinde mai cu sémă în serile cele lungĭ de iérnă şi carĭ încă ar puté aduce câte ceva pentru economie, ér pentru femei torsul, ţesutul şi croitul, cu carĭ încă se pot cruţa destule parale în decursul unui an întreg.

Fraţilor economĭ! Sĕ mai lăsăm din datina „după cum am pomenit“ şi sĕ punem mai mare preţ pe ramurile laterale ale economiei, décă voim sĕ o facem cât mai mare, mai avută şi mai puternică, precum şi rîurile cele marĭ; sĕ nu mai lăsăm economiile nóstre tot în starea părăuţelor, carĭ odată pot sĕ sece pe timpul căldurilor şi al secetelor celor marĭ, chiar atuncĭ când noi am avé mai multă lipsă de apă, cu care sĕ ne putem stîmpĕra şi rĕcori setea şi nădufui de peste ḑi, de care fórte adese-orĭ suferim în viéţa de tóte ḑilele.

Ioan Georgescu.

Călindarul Plugariului.

A apărut şi se póte procura de la tipografia *A. Mureşianu* — Braşov, „**Călindarul Plugariului**“. Preţul, cu porto, **25 cr.** (50 banĭ).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicĭnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor şi cele poştale, scala timbrelor, Mĕsurile, tîrgurile din Ardeal şi Ungaria şi lista advocaţilor românĭ.

In *partea literară* vedem portretul bine reuşit al repausatului episcop *Mihail Pavel* cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sĕ-l urmăm“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincĭ într'o păstaie (poveste de Andersen), Luléua lui moş Radu, Legenda pămêntului şi a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănăţenesc) de regretatul tînĕr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este şi în acest an bine representată prin următórele articole: „Duşmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Causele de ce sĕmĕnăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăcióse pomilor şi viilor“, „Ce plătesce banul şi cum îl cruţăm noi?“

După partea economică urmézâ pe mai multe paginĭ diferite „*poveţe*“, apoi „Diverse“ şi în fine „Anecdote şi Glume“.

Ca adaos sunt şi anul acesta o mulţime de anunţurĭ.

P O V E Ţ E.

Arsurĭ cu acid carbolic (fenic) le vindecăm fórte uşor, tratându-le cu oţet; atât albéla pielei ca şi nesimţirea ei, dispar şi nu se formézâ cóje pe ea în urma arsurii. La otrăvirĭ cu acid carbolic, de-asemenea putem folosi cu succes oţetul, dând pacientului sĕ bea oţet amestecat pe jumĕtate cu apă.

*

Un mijloc simplu contra cangrenei la pomĭ. Scotem afară lemnul mort şi cója stricată cât mai bine ungem partea tăiată cu aluat de var stins şi legăm totul cu o cârpă, ca sĕ nu cadă varul. După 3 lunĭ séu o jumĕtate de an, înoim varul. Partea mâncată de cangrenă va cresce pe deplin din nou, décă vom înoi varul mai adese-orĭ.

Cum au ajuns ómenii la scrierea de astăḑĭ.

Cea mai veche scrisóre pe care o cunóscem până astăḑĭ, o au Chinesii. Scrisórea lor e fórte anevoiósă. După cum s'a-rată, literile lor sunt chipurĭ de lucrurĭ, decĭ literile s'au născut ca şi la Egiptenĭ, din hieroglife. Când aveau sĕ scrie corb: desenau un corb; aveau sĕ scrie mână, închipuiau o mână. Lucrul până la un loc e uşor şi limpede, când ai sĕ scri cuvinte, care arată lucrurĭ concrete; dér când ai sĕ scrii cuvinte, carĭ arată abstracţiunĭ, greutatea e mare. Cum sĕ scrii, adecă prin ce chip, vorbe ca durere, ascuns, aicĭ, târḑiu, către? Chinesii şĭ-au găsit pentru acest fel de cuvinte semne anumite, pe carĭ nu le póte ceti orĭ-cine, ci numai cel ce le învaţă.

Scrierea da adĭ a Chinesilor nu este însĕ cu chipurĭ. Dintr'un chip anumit a eşit un semn, o scurtare óre-care a chipului. De pildă, din chipul calului a eşit un semn, care sémĕnă cu o cómă, din chipul întreg al boului s'au luat numai córnele. Şi aşa s'au născut óre-cum nisce litere. Greutatea cea mare, acum, a scrierii chinese e de două felurĭ. Intâiŭ, că fie-care vorbă îşĭ are semnul sĕu deosebit, care nu mai arată chipul lucrului, dér e născut dintr'acest chip. Aşa-der fie-care vorbă îşĭ are semnul sĕu, şi fie-care semn arată altă vorbă. Prin urmare câte vorbe sunt în limbă, atâtea semne sunt, atâtea litere. Usul de tóte ḑilele are cam 4—5 mii de litere, dér de tóte sunt peste o sută de mii de litere în scrierea chinesă. Poţĭ decĭ sĕ înveţĭ o viéţă întrégă, şi tot se nu cunoscĭ tóte literile chinezescĭ. A doua greutate este, că o vorbă póte sĕ aibă mai multe înţelesurĭ, cum se întêmplă în tóte limbile, ér acest lucru în chinezesce e fórte des, aşa că o vorbă póte avé până la 25 de înţelesurĭ. Insĕ pentru aceeaşĭ vorbă e un singur semn — *ling* e şi aleg, şi frundă, şi stăpân, şi bae, şi dincolo, şi eram etc. — cum poţĭ decĭ sĕ scri cu acest semn, care se cetesce ling, însemnézâ alerg şi nu frunḑă, orĭ bae, etc.? Când vorbesce, Chinesul nu face confusie între înţelesurĭ, căcĭ el vorbesce cântând, şi după cum accentuézâ şi intonézâ cuvêntul, cunoscĭ adevĕratul înţeles al lui. In scriere însĕ s'ajută dând semnului fel de fel de semne mititele, puse când de-asupra lui, când de desupt, când pe marginĭ, în tóte chipurile, ca accente, codiţe, cercei, córne, cârlige, săgeţĭ şi câte alte, aşa că semnul cel de baştină e împopoţonat pe de tóte părţile.

Chinesii scriu de sus în jos, în linie verticală, aşa că rêndurile scrierii se par stêlpĭ. Nicĭ un semn nu sémĕnă cu altul şi mulţimea podóbelor lor te zăpăcesce.

Vechimea scrierii lor şi bogăţia literaturii îi împedecă sĕ schimbe acest sistem de-a scrie. S'a făcut şi la ei vorbă, sĕ scrie ca Europenii cu câte-va litere, dér cum sunt fórte conservatorĭ întru păstrarea lucrurilor din părinţĭ, nu s'au învoit. E adevĕrat, că de-ar lua scrierea simplă cu litere care arată sunete, nimenĭ nu s'ar ocupa cu cărţile lor scrise mai înainte — şi au cărţĭ mai multe decât orĭ-care neam de pe pămênt, şi în ele religia şi dreptul şi istoria lor, de peste 6000 de anĭ — ér asta ar fi o pierdere mare pentru ei. Japonesii, carĭ au o literatură mai tînĕră şi sunt şi maĭ primitorĭ de lucrurĭ nouĕ, au lăpĕdat semnele chinese şi şĭ-au făcut un alfabet de 47 litere, numit i-ro fa, căcĭ aceste sunt cele mai dese sunete în limba lor (i, r şi f) şi cu ele încep alfabetul ca noi cu abece. Ei au sistem european de-a scrie.

Scrierea Egiptenilor, nu cu mult maĭ tînĕră decât a Chinesilor, este cu totul altfel şi e o tréptă mijlocie între scrierea chinesă şi aceea a Europenilor. Pe când Chinesii scriu cu un semn o vorbă întrégă, Egiptenii scriu numai o silabă. Acesta e sistemul egiptean, cu tóte că scriu cu câte un semn şi vorbe întregĭ, dér numai anumite vorbe. Aşa d. e. un cerc cu un punct în mijloc însemnézâ sóre şi se cetesce *ra* (Ra era zeul sórelui) un cerc simplu séu un oval însemnézâ *ro*, adecă lună Acu, décă aceste semne stau unul lângă altul ca un singur sem, ce cetesce *raro*, care nu însemnézâ sóre-lună, ci mĕsură. Acéstă scriere e rebus; din chipurĭ scoţĭ cuvinte. Ca esemplu, în limba nóstră două linii undulate ar însemna *apă*, un cub ar însemna mineralul *sare* (fiind-că se cristalisézâ în cubĭ). Acum orĭ unde vedĭ singuratice două linii undulate cetescĭ apă, un cub singuratic cetescĭ sare, dér când vor fi unite ca un semn vei ceti cu totul altă idee, adecă *apăsare* (din verbul a apĕsa).

Aşa scrieau Epiptenii mai la început. Se înţelege că într'acest chip n'au nevoie de atâtea câte au Chinesii: scrierea se simplifică mult. Semnul bună-óră pentru *car* era şi pentru silaba *car*, orĭ în ce cuvênt ai fi întêlnit'o.

Mai târḑiu, numai primul sunet al unui cuvênt se cetea, şi de aci înainte scrierea era un fel de acrostih. De esemplu ca sĕ scri *luptă*, desenai chipul unui animal orĭ obiect, al cărui nume începea cu *l* — un lup, o lebedă, o lampă etc. Apoi al unui lucru orĭ animal al cărui nume începea cu *u* (urs, undiţă) apoi aşa pe rênd mai departe. Vedĭ bine, eu dau aceste esemple în limba nóstră. Egiptenii le aveau în limba lor. Chipurile puteau sĕ fie fórte multe pentru acelaşĭ sunet, cum de pildă la noi pentru f am puté desena frunḑă, flóre, fluer, flintă, foc, fag, fagure, fus, fuior şi altele nenumĕrate. Cu timpul au ajuns sĕ întrebuinţeze numai acele chipurĭ, carĭ se puteau mai uşor desena şi al căror nume era maĭ cunoscut. Acéstă scriere era întrebuinţată numai în piétră, căcĭ Egiptenii scobeau scrisórea în pereţii templelor si ai mormintelor.

După-ce au început sĕ scrie pe papirus (un fel de hârtie fórte trainică) nu mai desenau chipurile aşa frumos, căcĭ nu erau toţĭ meşterĭ, ér graba ce-o puneau sĕ scrie nu le da răgaz sĕ fie migăloşĭ, şi aşa au ajuns ca şi Chinesii sĕ tot simplifice desenul până au ajuns ca în loc de chipurĭ sĕ aibă numai semne anumite pentru ele. Bună óră chipul dintâiŭ deplin al unei case, a ajuns se fie numai chipul acoperişului ei, apoi şi acesta s'a făcut mai simplu un semn din 3 linii cum sunt contururile acoperişului /‾‾\, apoi în graba scrierii şi acest semn s'a rotunḑit, de s'a făcut un simplu semi-cerc.

Dér totuşĭ, deşi simple, erau multe semne pentru acelaşĭ sunet. Atuncĭ Fenicienii au venit la gândul sĕ alégă dintre atâtea semne pe un sunet unul singur — va sĕ ḑică un semn şi un sunet — şi au făcut un alfabet simplu. Pentru sunetul *a* au luat numai semnul, care închipuia boul şi i-au şi ḑis acestui semn bou (alef). Cu puţină fantasie poţĭ într'adevĕr recunósce chiar şi în alfabetul latin (deşi s'a schimbat mult) în a chipul boului: a mic scris, e compus din două părţĭ, un *o* şi şi un semi-cerc lipit de el, *o* făcut lungueţ spre drépta, ar închipui trupul boului, ér semi-

cercul, córnele lui. Pentru sunetul *b* au luat chipul casei (beth), pentru *g* chipul cămilei (ghimel), etc. Astfel Fenicienii au fost cei dintâiŭ carĭ au scris ca Europenii de astădĭ, avênd pentru fie-care sunet un singur semn, un singur sunet.

De la Fenicienĭ (cam 1000 de anĭ 'nainte de Christos), au învĕțat scrierea Iudeii și Grecii. Și unii și alții au schimbat semnele Fenicienilor după cum le-a venit mai bine. Grecii au păstrat chiar și numele semnelor feniciene-semitice, alfa, vita, gama delta, cu tóte că în limba lor aceste vorbe nu însemnéză nimic. De la Grecĭ apoi, și de la Iudei, semnele acestea au străbătut spre Ost până la India la marginile Chinei, unde s'au oprit, căcĭ au dat de conservatorii Chinesĭ; ér spre apus în tótă Europa. Cei carĭ le-au rotundit și le-au făcut lesnicióse schimbând formele lor, au fost Romanii, ér de la Romanĭ le-au primit tóte popórele Europei. Un episcop al Goților, care le-a tradus bib'ia, a născocit pentru Nemțĭ un alfabet, schimbând puțin pe cel roman și făcênd literele mai cu colțurĭ, acesta e alfabetul german. Ér Chiril, apostolul Slavilor, schimonosind alfabetul roman și născocind el câte-ceva, a făcut alfabetul chirilic, pe care-l au adĭ Slavii.

(„Alb.") **G. Coșbuc.**

Măgarul țiganului.

Un țigan îșĭ avea bordeiul la marginea satului și trăia și el acolo ca vai de capul lui, — în sĕrăcie și 'ncujurat de o ciurdă de faraonĭ mititei, — cum sunt mai toțĭ țiganii. N'avea alta la ușa lui, decât un biet măgar închircit mititel și slab, de-l da vêntul jos. Da țiganului i-se părea, că cine scie ce are. Când se 'ntêmpla sĕ ducă vre-o greutate, numai se uita la el cu bucurie și-i crescea inima; credea atuncĭ că nu póte sĕ fie măgar mai voinic, decât al lui.

Venise vremea când sĕracul simțesce mai strașnic amarul sĕrăciei. Era în puterea iernii și nicĭ tu de-ale mâncârei, nicĭ nutreț pentru măgar, nicĭ surcel de lemn sĕ se încăldéscă cei dănciucĭ. Da și celor marĭ le curgeau ochii după o vatră de jeratic unde s'ar desmorți, ș'ar trage în tichnă câte-o lulea de tutun.... Erau rebegițĭ cu toții. Vêntul sgâțâia ușa stricată și-șĭ făcea rîs de sdrențele și sĕrăcia din bordeiŭ. Măgarul umbla tótă diulica prin gunóiele megiașilor: asta era hrana lui.

Intr'o di țiganul înhamă pe măgar la hârbul de săniuță și se duce la pădure s'aducă lemne. Da acolo lemnele trebuiau cumpĕrate. Atuncĭ se rógă el de vameșul care vindea:

— Sĕ-mĭ dai, mĕ rog, ceva mai ieftior, românico, mâncați-așĭ, că ne svântăm, ne uscăm de frig!....

— Apoi, ecă sĕ-țĭ dau, mĕi, un copac de acolo, de pe cósta ceea! Ii cam rĕu de scos, da dĕ, îi mai ieftin.... Ti-i năcăji și tu o leacă.

— Aoleu, mamo, da cum îl m-i scótelo-i dintr'așa hârtópce!?

— Dă, acolea-i tréba ta!

In sfêrșit se 'mpacă ei și cumpĕră bietul țigan un copac de pe cóstă. Da era un povârniș aprópe ca păretele, șĭ-o adêncime de amețiai când te-ai fi uitat în jos. Copacul era pe cóstă, da sus, aprópe de zare, căci trecea vêrful de-asupra, cu mult mai sus din dreptul culmii. Țiganul stă, se uită lung la copac și 'mprejur, și nu-ș ce mai gândesce ț[illegible] numa-șĭ dice cu bucurie: „Tacĭ mamo, că [illegible] am nimerit'o eu!" Apoi sare ars, [illegible] o frânghie lungă pe care o avea de împrumut, se urcă sus șĭ-o légă cu un capĕt de vêrful copacului; se coborĕ, — ia frânghia de care atêrna jos, se ridică pe marginea culmii, légă bine capĕtul de gâtul și pieptul măgarului, în chip de ham, dându-i și una bună c'o dârjea, sĕ tragă la deal. Că adecă tăind copacul, n'are sĕ se ducă 'n râpă; — măgarul are sĕ tragă șĭ-are sĕ-l prăvăléscă la deal. Și s'apucă țiganul de tăiat. Când aprópe se mântue, numai — trosc! — s'aude o pocnitură sdravĕnă și — huștiuliuc! — pe sus, vâjeind se rĕstórnă copacul cu măgar cu tot în fundul prăpastiei! Copacul cam putred, măgarul ér așa — s'au făcut drojdii.... Țiganul rĕmâne câtva pe loc amețit năuc, — apoi începe a se scărmăna de cap și a-se blăstĕma. După aceea pornesce spre casă fluerând a pagubă....

Aprópe de bordeiŭ se 'ntâlnesce c'un megiaș. Ca sĕ se mai mângăe, îl întrébă ca 'n dile bune:

— Mĕi bade-o, n'ai vĕdut pe unde-va măgarul meu?

— Ba par' că-l vĕdui! Prin gunóiele celea era...'

Omului i-se păruse că l'a vĕdut, ca 'ntot-déuna, prin gunóie. Da țiganul de colo:

— E-hei, romanico, bine-ar fi sĕ fie cum dicĭ tu, — și sĕ nu fie cum sciu eu!...

(„Cronica.")

MULTE ȘI DE TÓTE.

O flacără care arde de vécurĭ.

Un archeolog american a descoperit, cu ajutorul unei hărțĭ, copiată de pe o tăbliță de piétră din museul orașului Mexico, o peșteră la Yesca cu o mulțime de idolĭ de piétră și cu un altar pe care arde o flacără. E un gaz ce isvoresce din pămênt și arde, de bună sémă, de mai multe sute de anĭ. S'au aflat acolo și mai multe rĕmășițe de la Atzteki și le-a adus la San-Francisco. Guvernul a hotărît o anchetă, căcĭ nu e permis a lua asemenea antichitățĭ.

*

Drumurile de fier din Europa.

Situațiunea drumurilor de fer din Europa la 1 Ianuarie 1902 constată, că lungimea totală a drumurilor de fer date în exploatare, era de 290.816 kilometri contra 283.878 kilometri la 1 Ian. 1901.

Crescerile cele mai importante sunt: pentru Rusia și Finlanda de 2949 kilom., pentru Germania de 1319 kilometri, pentru Francia de 830 kilometri, pentru Austro-Ungaria de 609 kilometri, pentru Englitera de 276 kilometri, pentru Spania de 159 kilometri, pentru Belgia de 131 kilometri și pentru Elveția de 127 kilom.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Sz. 10205 1902.
tlkvi.

Árverési hirdetmény.

Dr. Manoiu Miklós brassói ügyvéd végrehajtatónak Puchianu Áron Anna simoni lakos végrehajtást szenvedett elleni végreh. ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 950 kor. tőkekövetelés és ennek *1900 julius hó 15-ik napjától* járó $6^0/_0$ kamatai 76 kor. 75 fillérben már megállapitott, valamint jelenlegi 42 kor. és a még felmerülendő költségeknek kielégitése végett, az 1881. LX t. cz. 144 §. alapján és a 146, 156 §. értelmében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbiróság) területén levő az alsó-moecsi 63. sz. tljkvi 5161, 5163 hrsz. ingatlanra 61 kor és az 5296 hrsz. ingatlanra 11 koronában ezennel megállapitott kikialtási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül *1902-ik évi deczember 23 ik napjának d. e. 9 órája* alsó moecs község házánál tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának $10^0/_0$-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételárt két egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés napjától számitandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számitandó 30 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számitandó $5^0/_0$ kamatokkal együtt az 1881 é. deczember hó 6 án 39415/1 M. sz. a. kelt rendeletben előirt módon a brassói kir. adóhivatalnál, mint birói leteti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámittatni.

Az ezen árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejüleg megállapitott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. biróság mint tl-hatóságnál és Alsó-Moecs község elöljáróságánál tekinthetők meg.

Az elrendelt árverés a fentet tljkvben feljegyeztetni, ezen árverési hirdetményi táblájára kifüggesztetni, továbbá kifüggesztés végett az árverési feltételek pedig megtekinthetés végett egy-egy példányban Alsó-Moecs község elöljáróságának, nam különben ezen árverési egy-egy példánya Felső-Moecs, Simon, Fundáta, Peștera szomszédos községekben a helybeli szokás szerint azonnali körözés végett nevezett községek elöljáróságához megküldetni rendeltetik.

Brassó, 1902 évi szeptember 23-án.

A kir. törv-szék, mint tlkvi hatóság. KOVÁCS, e. biró.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.